

POROČILO

**O IZVAJANJU AKCIJSKEGA NAČRTA
V OKVIRU PROJEKTA »OBČINA PO MERI INVALIDOV«
V MESTNI OBČINI NOVA GORICA V LETU 2015**

PREGLED IZVAJANJE PROJEKTA OD 2012-2015

Nova Gorica, april 2016

KAZALO

1. UVOD.....	3
2. AKCIJSKI NAČRT	4
3. PREGLED NALOG	6
4. PREGLED NALOG AKCIJSKEGA NAČRTA OBČINA PO MERI INVALIDOV PO POSAMEZNIH LETIH	15
LETO 2012	15
LETO 2013	16
LETO 2014	17
5. PRILOGE: SLIKOVNO GRADIVO.....	19

1. UVOD

Mestna občina Nova Gorica je leta 2012 pridobila listino »Občina po meri invalidov«, ki jo podeljuje Zveza delovnih invalidov Slovenije. Pridobitev listine je priznanje občini, ki v svojem delovanju upošteva različnost potreb svojih občanov, načrtno razvija, vzpodbuja in realizira dejavnosti in ukrepe, ki bistveno prispevajo tudi k večji kakovosti osebnega življenja vseh invalidov in njihovih družin, ustvarja možnosti za njihovo socialno vključenost in za aktivno udeležbo v družbenem življenju občine z namenom udeležanja pravic človeka in državljana.

Za pridobitev listine sta bili izdelani analiza o položaju invalidov v Mestni občini Nova Gorica ter na podlagi te akcijski načrt za obdobje 2012 – 2015.

Mestna občina Nova Gorica je listino »Občina po meri invalidov« pridobila na podlagi realizacije posameznih ciljev akcijskega načrta. Uresničevanje akcijskega načrta je rezultat sodelovanja javnih služb, nevladnega sektorja, številnih posameznikov od župana do posameznih invalidov, vse v želji, da se najdejo tako sistemske rešitve, ki se tičejo vseh občanov, kot delne, parcialne rešitve, ki se morda zdijo majhne, invalidom pa bistveno spremenijo in izboljšajo vsakdanje življenje.

Na področju invalidske problematike v mestni občini so v miselnosti in delu, predvsem v povezavah med civilno družbo, javnimi zavodi, inštitucijami in občino, doseženi pomembni premiki:

- Gradnja varnih poti na ulici Gradnikove brigade in Delpinovi ulici je realizirana za gibalno-ovirane. Te dve ulici bo potrebno opremiti z talnimi taktilnimi oznakami za osebe z senzoričnimi omejitvami vida. V celoti za vse vrste invalidnosti (gibalna in senzorična oviranosti) sta rekonstruirana Bevkov Trg – vse do Erjavčeve ulice in trg pri Vrtnici. V okviru celostne ureditve varnih poti v Mestu Nova Gorica smo izdelali celostno rešitev za vse vrste invalidov v ulici Ščedne do Varstvenega Delovnega Centra Nova Gorica.
- Izgradnja Varstveno delovnega centra v Novi Gorici,
- Zagotavljanje sredstev za javni razpis za sofinanciranje programov in projektov s področja socialne dejavnosti.
- Nakup prostorov za vzpostavitev Skupnostnega centra.
- Odpravljanje arhitekturnih ovir v javnih ustanovah s sodelovanjem specializirane arhitektnice.
- Skupen predstavnik invalidskih organizacij v regijskem razvojnem svetu.
- Prenos dobrih praks iz Mestne občine Nova Gorica v ostale občine v regiji in spodbujanje aktivnosti v smislu zagotavljanja občine prijazne invalidom (občine Idrija, Tolmin, Renče-Vogrsko, Šempeter-Vrtojba in Miren-Kostanjevica).
- Upoštevanje dokumenta Akcijski načrt občina po meri invalidov v strateškem dokumentu občine Trajnostna urbana strategija Mestne občine Nova Gorica.
- Prireditve Tečem da pomagam, namen zbiranje sredstev za slepe in slabovidne.
- Poteka široko zastavljen projekt zeliščarstva (od vzgoje do rabe zelišč), pri katerem sodelujejo slepi in slabovidni, ter uporabniki Šenta in Ozare.
- Zavod za razvoj kulturnih dejavnosti ranljivih skupin, ki v svojih aktivnostih združuje različne invalide in ne-invalidne posameznike ter tako poleg spodbujanja kulturne ustvarjalnosti podpira tudi vključevanje invalidov v družbo. Zavod vsaj delno izvaja koordinacijsko vlogo med invalidskimi organizacijami na področju kulture.
- Zagotavljanje cenejšega najema prostorov za delovanje invalidskih društev.
- Cenejša članarina za vpis v Goriško knjižnico Franceta Bevka Nova Gorica in storitev »knjiga na dom«.
- Možnost brezplačnega parkiranja na modrih conah.

Invalidi so ta projekt občutili kot »duhovno razvojno gibanje odnosa okolja do invalidov« in začeli verjeti, da so sestavni del uspehov in razvoja okolja, kjer živijo in delajo, kar je razvidno tudi iz prilog k poročilu o izvajanju nalog iz akcijskega načrta »Občina po meri invalidov« v Mestni občini Nova Gorica za leto 2015.

Poročilo o izvajanju akcijskega načrta »Občina po meri invalidov« je sestavljeno iz nalog, ki so se izvajale po točkah iz posameznih poglavij akcijskega načrta. Poročilu za leto 2015 smo dodali še pregled izvedenih aktivnosti po letih izvajanja akcijskega načrta.

2. AKCIJSKI NAČRT

Poročilo o izvajanju akcijskega načrta »Občina po meri invalidov« je sestavljeno iz nalog, ki so se izvajale po točkah iz posameznih poglavij akcijskega načrta.

1. Osveščanje in informiranje javnosti o invalidski problematiki

V točkah iz prvega poglavja so predstavljene aktivnosti, ki so bile realizirane v povezavi s poročanjem lokalnih in regionalnih medijev, ki pokrivajo območje mestne občine in širšo Goriško regijo. Lokalni in regionalni mediji na tem področju redno spremljajo invalidsko problematiko, predvsem v povezavi z dogajanjem v posameznih društvih.

2. Rehabilitacijski programi

V drugem poglavju so zajete naloge, ki se nanašajo na podporo programom osebne asistencije za invalide in vzpostavitev novih programov ter razvoju primernih delovnih programov za specifične ciljne skupine invalidov v času zaposlitvene rehabilitacije, iskanju primernih delovnih mest in spodbujanju prekvalifikacije v okviru lokalnih, nacionalnih in mednarodnih razvojnih projektov.

3. Strokovno – podporne storitve in programi

Mestna občina Nova Gorica skupaj z drugimi sofinancerji redno spodbuja in podpira razvoj programov in ukrepov s področja socialnega varstva, ki se za specifične skupine invalidov izvajajo po posameznih invalidskih društvih in v drugih organizacijah. Naloge, ki so bile realizirane ali prenesene, so podrobno prikazane v tabelah.

4. Dostopnost grajenega okolja, informacij in prevozov

Na področju dostopnosti okolja in storitev smo z Oddelkom za okolje, prostor in javno infrastrukturo pri Mestni občini Nova Gorica sklenili dogovor, ki pomeni sistemsko ureditev vprašanja dostopnosti grajenega okolja v mestu. Dogovorjeno je bilo, da se pri vseh bodočih posegih v prostor v mestnem središču poleg arhitektonske dostopnosti za gibalno ovirane upošteva tudi dostopnost za senzorične invalide (slepe in slabovidne). Kot je razvidno iz tabele bodo nekatere aktivnosti s tega področja prenesene v leto 2015.

5. Vzgoja in izobraževanje

Na področju vzgoje in izobraževanje so pomembne dejavnosti, povezane z osnovnošolskim izobraževanjem, pa tudi dejavnosti povezane z vseživljenjskim učenjem in izobraževanjem odraslih. Invalidska društva spodbujajo vključevanje invalidnih otrok v izobraževalni sistem z informiranjem in usposabljanjem strokovnih delavcev v izobraževanje ter z akcijami osveščanja med otroki, ki pripomorejo k boljšemu razumevanju in spremljanju ljudi in otrok z invalidnostjo. Naloge na tem področju že potekajo in so trajne, v letu 2015 pa bo potrebno v lokalni skupnosti pridobiti program tiflopedagoga.

6. Delo, zaposlitev, materialna in socialna varnost

Naloge iz tega poglavja so: ozaveščanje delodajalcev o zakonodaji s področja zaposlovanje invalidov, ohranjanje in zaposlovanje invalidov v občinski upravi, razvoj lokalnih programov aktivne politike zaposlovanja in vključevanje invalidov v te programe, opozarjanje pristojnih služb na ovire pri zaposlovanju. Vse naloge tega segmenta spadajo med trajne naloge, kar pomeni da že potekajo in se nadaljujejo. Pomembnejše aktivnosti na tem področju so podrobno prikazane v tabelah.

8. Družinsko življenje in spoštovanje osebne integritete,

Invalidska društva na Goriškem so usmerjena v nudenje pomoči tako članom kot nečlanom, hkrati pa so oporna točka za prenekaterega invalida, ki v društvu najde zatočišče in nadomestni dom. Poleg aktivnosti za izboljšanje zdravja in omogočanja udeleževanja pri najrazličnejših dejavnosti, društva organizirajo tudi specializirana predavanja in delavnice za invalide, s katerimi jih želijo seznaniti s težavami, s katerimi se invalidi v življenju srečujejo in metodami za njihovo reševanje. Sredstva, pridobljena iz najrazličnejših virov, uspešno kombinirajo s prostovoljnimi delom in na ta način poskušajo doseči zastavljene cilje. Naloga se izvaja v okviru invalidskih organizacij.

9. Skrb za zdravje

Skrb za zdravje svojih članov, vključno z aktivnostmi informiranja in ozaveščanja kot tudi organiziranje različnih aktivnosti je pomemben del dejavnosti invalidskih društev. Velik del aktivnosti in programov

je sofinanciran s strani Mestne občine Nova Gorica v okviru javnih razpisov. Naloge zajemajo izvajanje zakonskih ter dopolnilnih aktivnosti na področju zdravstvenega varstva ter izvajanje tematskih predavanj s področja zdravstvene vzgoje za širšo javnost z namenom, da bi se z osveščanjem zmanjšalo število hujših bolezni, ki se lahko stopnjujejo do invalidnosti oz. zmanjševanja kvalitete življenja.

10. Kultura

Kultura je eno tistih področij, na katerem se je najprej začelo sodelovanje med različnimi invalidskimi društvi in so potekale dejavnosti, v katere so bili skupaj vključeni različni invalidi. Zagotavljanje materialnih pogojev za oporo pri ustvarjalnem potencialu oseb s posebnimi potrebami (gibalno in senzorično ovirane osebe – umetniki, gledališki igralci, slikarji, glasbeniki,...) Uspešno izpeljani tovrstni projekti v preteklih letih na kulturnem področju so bili močna spodbuda za širitev sodelovanja in skupen nastop tudi na drugih področjih. Tudi naloge iz tega poglavja akcijskega načrta so trajne naloge, ki že potekajo in se bodo nadaljevale. Naloge temeljijo na zagotavljanju ustreznih arhitekturnih rešitev v okviru prihodnih sanacij in/ali rekonstrukcij kulturnih objektov javnih zavodov, katerih so/ustanoviteljica je Mestna občina Nova Gorica, nabava knjižnega gradiva ustrezno prilagojenega za invalide ter invalidom zagotavljanje pogojev za udeležbo ogledov kulturnih prireditev (koncerti, gledališke predstave, proslave).

11. Šport in rekreacija

Telesna aktivnost je pomemben del življenja tudi za invalide. Pri večini gre za rekreacijo, ki jim pomaga pri ohranjanju zdravja in dobrega počutja, pri nekaterih pa tudi za bolj tekmovalne oblike športnega udejstvovanja. Naloge iz tega dela akcijskega načrta so trajne, aktivnosti v letu 2014 pa so podrobneje opisane v tabelah.

12. Vera in duhovna oskrba

Zagotavljanje dostopnosti do duhovne oskrbe in spodbujanje enakih pravic do veroizpovedi ne glede na vrsto invalidnosti je trajna naloga akcijskega načrta.

13. Vključenost v oblikovanje politike in načrtovanje invalidskega varstva

Zagotovitev prilagojenih volilnih mest za gibalno ovirane osebe, pravočasno obveščanje o dostopnih voliščih v skladu z zakonodajo ter zagotavljanje možnosti sodelovanja oz. posredovanja mnenj, predlogov pri oblikovanju dokumentov, ki se tičejo področja invalidov poteka kot trajna naloga.

14. Akti občine, ki urejajo vprašanja za uresničevanje pravic oseb z oviranostmi

Vključevanje Sveta za invalide v pripravo predlogov občinskih aktov, ki se nanašajo na vprašanja invalidov ter izpolnjevanje določil Zakona o javnem naročanju pri javnih naročilih, že poteka kot trajna naloga.

16. Materialna, finančna in vsebinska podpora

Kot je razvidno iz tabel se naloge iz tega poglavja nadaljujejo iz leta v leto.

17. Usposabljanje strokovnega kadra

Invalidska društva na severnem Primorskem s sedežem v Metni občini Nova Gorica organizirajo razna predavanja in izobraževanja za strokovne delavce, prostovoljce, ki svoje znanje prenašajo naprej na člane društva in tako pridobijo določeno strokovno znanje.

18. Spremljanje in ugotavljanje učinkov sprejetih ukrepov za osebe s posebnimi potrebami

Prav tako kot veliko ostalih drugih nalog spada med trajne naloge tudi oblikovanje sistema spremljanja učinkov ukrepov projekta »Občina po meri invalidov« in priprava poročil.

19. Mednarodno sodelovanje občine in invalidskih organizacij v občini na področju invalidskega varstva

Zadnje poglavje obsega spodbujanje izmenjave dobrih praks z različnih področij življenja in sodelovanje z invalidskimi organizacijami v tujini. Naloge iz tega dela akcijskega načrta so se izvajale in se bodo nadaljevale tudi v prihodnje.

3. PREGLED NALOG

TABELA 1: V tabeli so podrobneje prikazane naloge iz posameznih poglavij akcijskega načrta, ki so bile realizirane v letu 2015 ter naloge, ki niso bile realizirane v letih 2012, 2013 in 2014, in so bile prenesene v leto 2015. V tabele so prikazane tudi določene aktivnosti, ki se nadaljujejo iz leta v leto.

1. Osveščanje in informiranje javnosti o invalidski problematiki			
ŠT	NALOGA	ROK, PRIČETEK	
1.3.	Osveščanje javnosti	se nadaljuje	<p>Naloge s področja osveščanja javnosti – »Življenja in dela oseb s posebnimi potrebami« se izvajajo preko razstav, spletnih strani invalidskih organizacij, ob podpori Mestne občine Nova Gorica, sprejemi pokroviteljstev na prireditvami, ki jih izvajajo invalidske organizacije.</p> <p>Številni projekti, ki jih izvajajo invalidske organizacije, oziroma pri njih sodelujejo, so bile deležne medijske pozornosti in pozitivnega poročanja. Nekaj medijsko odmevnejših dogodkov v letu 2015:</p> <p>V okviru Evropskega tedna mobilnosti smo (MDSSNG) širši javnosti predstavili slepoto in slabovidnost. S skupino slepih in slabovidnih, ki uporabljajo belo palico pa smo se sprehodili do vseh javnih institucij v centru Nove Gorice ter pregledali ustreznost dostopnosti do teh institucij.</p> <p>Konec decembra je v Novi Gorici potekal že tradicionalni »Goricatlon«, dobrodelni ekipni maraton, v sklopu katerega so se zbirala sredstva za nakup kisikove postaje za varovance Varstvenega delovnega centra Nova Gorica. Na pomen prireditve in na svojo aktivno podporo so opozorili tudi invalidi, ki smo se teka udeležili s svojo ekipo, v kateri so sodelovali invalidi iz treh različnih invalidskih društev.</p>
2. Rehabilitacijski programi			
ŠT	NALOGA	ROK, PRIČETEK	
2.1	Podpora programom osebne asistenc	se nadaljuje	Mestna občina Nova Gorica podpira programe osebne asistenc preko programa JAVNIH DEL in javnega razpisa za sofinanciranje programov in projektov s področja socialne dejavnosti.
2.2	Razvoj del. programov za invalide, iskanje del. mest	se nadaljuje	Svetlo točko predstavljajo le aktivnosti v društvih invalidov in programi javnih del, ki jih sofinancira Mestna občina Nova Gorica.

3. Strokovno – podporne storitve in programi			
ŠT	NALOGA	ROK, PRIČETEK	
3.1	Vzpodbujanje in vzpostavitev novih programov s področja socialnega varstva	se nadaljuje	V okviru koordinacijske skupine za pripravo prioriternih programov s socialnega varstva za leto 2014-2020 smo pripravili okvirne smernice za pripravo javnih razpisov, ki se nanašajo na Mestno občino Nova Gorica kot tudi programe, ki se nanašajo na Goriško regijo in se bodo financirali iz evropskih virov.
3.2	Sofinanciranje programov pomoči osebam z oviranostmi	se nadaljuje	Mestna občina Nova Gorica izvaja nalogo preko sofinanciranja programov pomoči na domu. Ta program se je uspešno izvajal tudi v letu 2015 in je pomembna opora invalidom in svojcem invalidov v domači oskrbi.
3.4	Vzpostavitev dnevnega centra za 24-urno oskrbo, možnost mednarodnega sodelovanja	2014 – 2015	Od Ministrstva za delo družino socialne zadeve in enake možnosti predlagatelj še ni dobil koncesije.
3.5	Izgradnja varstveno-delovnega centra z bivalnimi enotami v NG	2012-2015	V letu 2015 se je zaključila investicija Varstveno delovni center v Novi Gorici – Goriški center, katere otvoritev je bila junija 2015. Varstveno delovni center Nova Gorica bo v novi, namensko grajeni enoti v Novi Gorici združeval dva programa – institucionalno varstvo v obliki bivalnih skupin in storitev vodenje, varstva in zaposlovanja pod posebnimi pogoji. Na tem primeru se je potrdil slogan »skupaj zmoremo več«. Ob tem gre velika zahvala Županu g. Mateju Arčonu, občinskim strokovnim službam, direktorici Teji Leban in tihim lobistom, ki so na nacionalnem nivoju tlakovali pot do uspeha. Še več izgradnja tega centra je v Solkanu sprostila prostore za zagon prvega zaposlitvenega centra na Primorskem.
3.6	Ureditev prostorov za Skupnostni center	2015	Mestna občine Nova Gorica je začela urejati prostore za vzpostavitev Skupnostnega centra, kjer se bodo izvajali socialni programi (zavetišče za brezdomce, pro bono ambulanta, javna kuhinja, stanovanjske skupine...)
4. Dostopnost grajenega okolja, informacij in prevozov			
ŠT	NALOGA	ROK, PRIČETEK	
4.1	Ureditev javnih površin za gibalno in komunikac. ovirane osebe.	se nadaljuje	Naloga se izvaja v sodelovanju z invalidskimi organizacijami, Komunalo d.d. in strokovnimi službami občinske uprave.
4.2	Odstranjevanje ovir za nemoteno gibanje, dodatna park. mesta po potrebi	se nadaljuje	Nalogo izvajamo v sodelovanju z invalidskimi organizacijami, Komunalo d.d. in strokovnimi službami občinske uprave.

4.3	Odstranjevanje arh. in komun. ovir , podelitev naziva Invalidom prijazna storitev	se nadaljuje	Ta naloga bi se moral začel izvajati v letu 2015. Za nosilca tega projekta je predlagano Turistično društvo Nova Gorica v sodelovanju s krajevnimi skupnostmi in invalidskimi organizacijami. Nalogo bomo začeli izvajati v akcijskem načrtu 2016-2019. Za odpravljanje ovir na podeželju je V LETU 2015 predlaganih kar nekaj projektov, ki bi izboljšali dostopnost servisnih storitev za osebe s posebnimi potrebami v okviru javnih razpisov »LAS V OBJEMU SONCA«
4.4	Uvedba plastif. listka za parkirno mesto pred MONG	2012 - 2015	Z uvedbo modrih con pred občinsko stavbo ni več potrebe po realizaciji te naloge, ker zapornice ne bodo več v funkciji uporabe.
4.6	Svetlobne info table in zvočno obveščanje na avtobusni in železniški postaji v NG	2013 - 2015	Ta naloga ni bila realizirana. V okviru razgovorov s koncesionarjem podjetja »Avrigo« bo v novo koncesijsko pogodbo vneseno določilo, ki koncesionarju nalaga obvezno prilagoditev javnega mestnega prevoza vsem vrstam invalidnosti. Za svetlobne info-tabel je poskrbljeno tako pri voznem parku, kot tudi mestnih postajališčih. V zvezi z železniško infrastrukturo pa bomo to nalogo prenesli na nacionalni nivo Železniškega podjetja Slovenije.
4.10	Evidentiranje lokacij ambulanc in odpravljanje arh. in komunik. ovir.	se nadaljuje	Na področju zobozdravstva se je organizacijsko rešilo vprašanje dežurnih ambulanc za gibalno najtežje ovirane osebe.
5. Vzgoja in izobraževanje			
ŠT	NALOGA	ROK, PRIČETEK	
5.1	Pridobitev programa tiflopedagoga	<u>2012 - 2015</u>	Naloga ni bila realizirana.
5.2	Osveščanje otrok in mladine o inv. problematiki	se nadaljuje	Društvo MDI Goriške izvaja projekt »Pedagoška akcija«. Projekt poteka v vseh zainteresiranih osnovnih šolah se je izvajal tudi v letu 2015. Tudi druge invalidske organizacije (Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica, Društvo gluhih in naglušnih Severne primorske, Društvo paraplegikov SP) redno sodelujejo z vodstvi šol in se s svojimi predstavami vključujejo v vzgojno izobraževalne procese na šolah.
5.3	Učna pomoč invalidom pri izobraževanju	se nadaljuje	Naloga se izvaja v okviru izobraževalnih ustanov in preko programov osebne asistencije.
5.4	Integracija otrok z oviranostmi v sistem rednega izobraževanja –	se nadaljuje	Naloga se izvaja v okviru objektivnih možnosti, ki jih pogojujejo arhitektonske ovire. Večje premike na tem področju je zaslediti pri prilagajanju metodologij izobraževanja, ki so prilagojene posameznemu invalidu glede njegovih osebnih omejitev.

6. Delo, zaposlitev, materialna in socialna varnost			
ŠT	NALOGA	ROK, PRIČETEK	
6.1	Osveščanje delodajalcev o zakonodaji s področja zaposlovanja inv.	se nadaljuje	V okviru zaposlitvenega mini sejma, ki se je izvajal v okviru GZS – Nova Gorica in Zavoda RS za zaposlovanje, so bile predstavljene možnosti sistemske podpore pri zaposlovanju oseb s posebnimi potrebami.
6.2	Ohranjanje zaposlitev inv. v obč. upravi in novo zaposlovanje	se nadaljuje	V občinski upravi so trenutno zaposleni trije delavci s statusom invalida, kar predstavlja 3% vseh zaposlenih.
6.3	Oblikovanje programov aktivne politike zaposlovanja za invalide	se nadaljuje	Župan Mestne občine Nova Gorica je v letu 2015 in 2016 (prvo in drugo Javno povabilo) dal soglasje za vse programe s področja javnih del, ki načrtuje zaposlitev ciljne skupine oseb s posebnimi potrebami (invalidov). MDSSNG je ob podpori Zavoda RS za zaposlovanje izvedlo računalniško opismenjevanje slepih in slabovidnih oseb v Goriški regiji.
6.4	Opozarjanje pristojnih služb na problematiko pri zaposlovanju invalidov	se nadaljuje	Na »Ministrstvo za delo družino, socialne zadeve in enake možnosti« je bila preko invalidskih organizacij podano opozorilo, da delodajalci izrabljajo možnost odpuščanja invalidov iz krivdnih razlogov zaradi nedoseganja zahtevanih rezultatov iz naslova invalidnosti, kar omogoča »bližnjico« pri odpuščanju invalidov.
6.6	Informiranje podjetij o nadomestnih kvotah	2012 - 2015	V letu 2015 naloga ni bila v realizirana, so pa potekala usklajevanja z invalidskimi organizacijami in invalidskimi podjetji glede iskanja ustrezne rešitve. V zaključni fazi je rešitev, s katero bi na spletni strani Mestne občine Nova Gorica predstavili možnost izpolnjevanja kvot preko invalidskih podjetij – kazalce s ponodbami Invalidskih podjetij – izvajanje nadomestnih kvot. Naloga za celotno regijo bo izvedena predvidoma v aprilu 2016 v Občini Renče-Vogrsko, kjer se bodo združile invalidske organizacije, potencialni delodajalci, ponudniki dela za invalidske organizacije in varstveno delovni centri, predstavniki ZPIZ-a, Zavoda za zaposlovanje, Sklada za spodbujanje zaposlovanja invalidov in centra za socialno delo.
6.7	Uresničevanje kvotnega zaposlovanja oseb z oviranostmi.	se nadaljuje	Na tem področju ni bilo narejenega dovolj. Aktivnosti se vodijo zgolj v okviru pomoči delodajalcem pri reševanju konkretnih zaposlitvenih problemov novih zaposlitev oz. ohranjanju obstoječe zaposljivosti invalidov. Med invalidskimi organizacijami in invalidskimi podjetji s koncesijo se je v letu 2015 povečalo sodelovanje v okviru aktivne politike zaposlovanja invalidov na področju zaposlitve in poklicne rehabilitacije invalidov.

8. Družinsko življenje in spoštovanje osebne integritete			
ŠT	NALOGA	ROK, PRIČETEK	
8.1	Osveščanje javnosti o družinskem življenju invalidov	se nadaljuje	Na naloga se izvaja le v okviru invalidski organizacij.
9. Skrb za zdravje			
ŠT	NALOGA	ROK, PRIČETEK	
9.1	Zakonske in dopolnilne aktivnosti na področju soc. varstva.	se nadaljuje	Mestna občina Nova Gorica je v letu 2015 v primerjavi z letom 2014 zmanjšala razpisana sredstva za izvajanja socialnih programov in projektov nevladnih organizacij za 3,3%. V letu 2016 je sredstva v primerjavi z letom 2015 povečala za 9,9%.
9.2	Izvajanje predavanj s področja zdravstvene vzgoje s ciljem zmanjševanja števila hujših bolezni.	se nadaljuje	Skupaj z Zavodom za zdravstveno varstvo Nova Gorica društva invalidov izvajajo delavnice za ciljne skupine, ki so namenjene osebam s posebnimi potrebami v Mestni občini Nova Gorica.
10. Kultura			
ŠT	NALOGA	ROK, PRIČETEK	
10.1	Zagotavljanje ustreznih arh. rešitev kulturnih in javnih zavodov v okviru prihodnjih sanacij v domeni MONG.	se nadaljuje	V Kulturnem domu v Novi Gorici je bila nameščena indukcijska zanka, ki omogoča spremljanje prireditev osebam z okvaro sluha. Potekajo dogovarjanja za postavitev indukcijske zanke v SNG Nova Gorica.
10.2	Nabava prilagojenega knjižnega gradiva	se nadaljuje	Gradivo se nabavlja v okviru trenutnih zmožnosti. Za paraplegike in druge osebe z gibalnimi omejitvam je vpeljana storitev »knjiga na dom« še en korak v smeri omogočanja dostopnosti knjižnega gradiva osebam z posebnimi potrebami.

10.3	Zagotavljanje pogojev za ogled kulturnih dogodkov	se nadaljuje	<p>Kulturni dom Nova Gorica je zagotovil popust za invalide za ogled glasbenih in filmskih abonmajev. S postavitvijo indukcijske zanke v veliki dvorani Kulturnega doma Nova Gorica, katere sofinancer je bila Mestna občina Nova Gorica, se je osebam s senzoričnimi omejitvami sluha omogočilo lažje sprejemanje in spremljanje kulturnih prireditev.</p> <p>V okviru javnega razpisa za področje delovanja invalidov na področju kulture so se tri invalidske organizacije (Društvo paraplegikov, Društvo gluhih in naglušnih Severne Primorske, Društvo MDI Goriške) prijavile na razpis. Žal so bile vse tri organizacije neuspešne, ker v prvem krogu niso dosegle ½ možnih točk. In v teh razpisih so sodelovali invalidi, ki so bili uspešni v projektih na državnem nivoju Oder za vse, Knjiga za vse, Film za vse.</p> <p>V okviru Zavoda »Ažmur«, ki združuje kulturne ustvarjalce med invalidi (Društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica, Društvo gluhih in naglušnih Severne Primorske, Društvo MDI Goriške) so v letu organizirali številne kulturne dejavnosti (Organizirali so Fotografski ekstempore; Izvedli so dve fotografski razstavi v Avli SNG in v galeriji Mercator v Kromberku; Posneli so kratki dokumentarni film »Lucija« (govori o slabovidnih slikarjih); Izpeljali so literarni natečaj za izvirno kratko zgodbo namenjeno predvsem invalidom in upokojevcem; Izdali so digitalno knjigo – zbirko kratkih zgodb. Vse ustvarjalne aktivnosti invalidov na kulturnem področju niso bile podprte iz naslova javnih razpisov, zato bodo invalidske organizacije podale pobudo na mestno občino, da se tako kot pri javnem razpisu za šport uvede avtonomni delež v javnih sredstev za podporo ustvarjalne kulture med invalidi.</p>
11. Šport in rekreacija			
ŠT	NALOGA	ROK, PRIČETEK	
11.1	Zagotavljanje ustreznih arh. rešitev pri sanacijah športnih objektov v domeni MONG	se nadaljuje	Postavljene so bile informativne table. Omogočen je dostop do letnega mestnega kopališča.
11.2	Usposabljanje vaditeljev za invalidski šport	se nadaljuje	Na tem področju je bilo premalo storjeno. Potrebno bo povečati aktivnost v društvih invalidov. Dopolniti je treba občinski odlok za pripravo javnega razpisa s področja športa – segment, ki se nanaša na tekmovalni šport med invalidi. To področje je odvisno od številnih inštitucij, zavodov, lokalne skupnosti, civilne družbe (športnih društev). Že v letu 2015 se je upošteval predlog sveta za invalide za povečanje deleža za invalidski šport iz 0,9% na 1,5%.
11.3	Osveščanje šport. delavcev o potrebah oseb z oviranostmi, spodbujanje šport. aktivnosti invalidov	se nadaljuje	Na tem področju se vzpostavlja tim športnih vaditeljev ob pomoči Zveze za šport invalidov Slovenije. Prve zametke teh prizadevanj zasledimo v okviru Kajakaškega kluba Nova Gorica in v okviru športnega Društva invalid Nova Gorica. (V letu 2015 je program ŠD Invalid prevzelo Društvo MDI Goriške).

11.4	Organizacija inv. športa na ravni inv. organizacij.	Se nadaljuje	Mestna občina Nova Gorica je povečala avtonomni delež za razvoj invalidskega športa iz 0,9 % na 1,5%. Poleg tega pa sprememba odloka za financiranje športa omogoča sofinanciranje vrhunskega invalidskega športa.
12. Vera in duhovna oskrba			
ŠT	NALOGA	ROK, PRIČETEK	
12.1	Zagotavljanje dostopnosti duhovne oskrbe in vzpodbujanje priznanja pravice do veroizpovedi –	se nadaljuje	Ta naloga se izvaja v sodelovanju med duhovniki in upravami zavodov bolnišnic in domov starejših.
12.2	Ureditev dostopov do cerkvenih objektov (tudi v okviru prihodnjih sanacij)	se nadaljuje	S strani predstavnikov verskih skupnosti letu 2015 ni bila dana nobena pobuda. V Romarskem središču na »Sveti Gori« je urejena dostopnost za osebe z gibalnimi omejitvami. Za osebe za senzoričnimi omejitvami sluha pa potekajo razgovori med Društvom gluhih in naglušnih Severne Primorske in »gvardijanom« na Sveti Gori (razgovori so se nadaljevali v oktobru 2015). Za premoščanje manjših ovir (pragov vhodnih vrat) pa bo predlagana izdelava tipskih montažnih klančin, s katerimi bi omogočili lažji dostop v sakralne objekte.
12.3	Seja Sveta za invalide in verskih organizacij zaradi analize stanja,	Se nadaljuje	V letu 2015 nismo imeli nobenega sestanka s predstavniki verskih skupnosti.
12.5	Odprava arh. ovir v sakralne objekte (Grgar, Čepovan, Kromberk, Prvačina, Vitovlje, Solkan, Ozeljan)	Se nadaljuje	V letu 2015 na tem področju nismo naredili nobenihboljšav.
13. Vključenost v oblikovanje politike in načrtovanje invalidskega varstva			
ŠT	NALOGA	ROK, PRIČETEK	
13.1	Zagotovitev prilagojenih volilnih mest, obveščanje o dostopnih voliščih	se nadaljuje	Zagotavljanje ustrezne tehnologije za podporo volivcev s posebnimi potrebami se lahko zagotavlja z najemom tehnologije, ki pa se v praksi ni uporabljala, predstavlja pa za nosilca volitev velik strošek (3.000 €/dan za posamezno volilno mesto), zato so se invalidske organizacije z volilno komisijo dogovorile za tesno sodelovanje z invalidskimi organizacijami, ki pokrivajo senzorične omejitve sluha in vida, ko je potreba, pa se lahko vključi tudi druge reprezentativne invalidske organizacije. Kljub drugačnim usmeritvam pa posamezna volišča (napr. Gasilski dom – brez ograje na zunanjih stopnicah) niso primerna za gibalno ovirane občane (stopnice brez okraje). Upravna enota ne sme postavljati volišč, ki so nevarna za osebe s posebnimi potrebami.

13.2	Ustrezno prilagojeno informiranje invalidov v skladu z zakonodajo	se nadaljuje	V Mestni občini Nova Gorica se ta proces prepočasi odvija, ker na svetu za invalide ta naloga ni bila uvrščena med prioritete v letu 2015.
13.3	Zagotavljanje možnosti sodelovanja inv. pri sprejemanju obč. aktov s področja invalidov	se nadaljuje	Preko odbora za socialo in zdravstvo in strokovnih služb oddelka za družbene dejavnosti so bile invalidske organizacije vključene pri pripravi dopolnilnih predlogov za sprejemanje odlokov, arhitektonskih rešitev in javnih razpisov. Akcijski načrt občina po meri invalidov je upoštevan pri strateškem dokumentu trajnostna urbana strategija Mestne občine Nova Gorica, ki je v zaključni fazi sprejemanja.
14. Akti občine, ki urejajo vprašanja za uresničevanje pravic oseb z oviranostmi			
ŠT	NALOGA	ROK, PRIČETEK	
4.1	Vključevanje Sveta invalidov v pripravo predlogov obč. aktov s področja invalidov	se nadaljuje	Invalidske organizacije so preko sveta za invalide sodelovale tako pri nadgradnji odloka za pripravo javnih razpisov za sofinanciranje invalidskih in humanitarnih organizacij, kot tudi pri pripravi predloga občinskega proračuna za leto 2015. Vseh predlogov nevladnih organizacij ni bilo mogoče upoštevati. S spremembo odloka o sofinanciranju socialnih programov lahko nevladne organizacije kot lastnih sredstva navedejo prostovoljno delo, v višini 10 % vseh predvidenih lastnih sredstev programa/projekta.
16. Materialna, finančna in vsebinska podpora			
ŠT	NALOGA	ROK, PRIČETEK	
16.1	Uporaba obč. prostorov (okrogle mize, predavanja)	se nadaljuje	Mestna občina Nova Gorica invalidskim organizacijam brezplačno nudi prostore pri izvajanju okroglih miz, predavanj, razstav pri izvajanju posebnih socialnih programov.
16.3	Sofinanciranje programov športnega delovanja invalidov	se nadaljuje	Sofinanciranje programov športa se v Mestni občini Nova Gorica izvaja preko javnega razpisa za šport. Na javni razpisu pridobivajo sredstva: Športno društvo invalid Nova Gorica, Društvo gluhih in naglušnih Severne Primorske in Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica. Za sofinanciranje invalidskega športa namenja Mestna občina Nova Gorica v vsakoletnem javnem razpisu določen % vseh razpisanih sredstev za šport. V septembru 2014 je svet za invalide obravnaval problematiko financiranja invalidskega športa, na katerem je bilo dogovorjeno, da se pripravi elaborat potreb invalidskega športa, ki bo osnova za morebitni dvig deleža razpisanih sredstev za sofinanciranje invalidskega športa. Mestna občina Nova Gorica je delež razpisanih sredstev za invalidski šport dvignila iz 0,9 % v letu 2014 na 1,5 % v letu 2015.
16.4	Sofinanciranje zaposlovanja invalidov preko javnih del	se nadaljuje	V okviru programa izvajanja javnih del je Mestna občina Nova Gorica podprla in sofinancirala vse programe, ki so načrtovale zaposlitev ciljne skupine invalidov.

17. Usposabljanje strokovnega kadra			
ŠT	NALOGA	ROK, PRIČETEK	
17.2	Osveščanja kadra s področju zdravstva, kulture, športa za delo z osebami z oviranostmi	se nadaljuje	Pozitivne premike na tem področju je moč zaslediti v okviru zdravstvenega in šolskega sistema. Na kulturnem področju aktivnosti v tej smeri izvajajo Zavod za razvoj kulturnih dejavnosti ranljivih skupin in nekatera invalidska društva v neposrednem sodelovanju z različnimi kulturnimi ustanovami (SNG Nova Gorica, Knjižnica F. Bevka, JSKD) ter kulturnimi društvi.
18. Spremljanje in ugotavljanje učinkov sprejetih ukrepov za osebe s posebnimi potrebami			
ŠT	NALOGA	ROK, PRIČETEK	
18.1	Oblikovanje sistema spremljanja učinkov	Se nadaljuje	Invalidske organizacije preko Sveta za invalide stalno spremljajo izvajanje akcijskega načrta »Občina po meri invalidov«. Tudi koordinator projekta »MEDOBČINSKO DRUŠTVO INVALIDOV GORIŠKE« sproti predlaga pobude in koordinira aktivnosti pri izvajanju akcijskega načrta »Občina po meri invalidov«.
19. Mednarodno sodelovanje občine in invalidskih organizacij v občini na področju invalidskega varstva			
ŠT	NALOGA	ROK, PRIČETEK	
19.1	Vzpodbujanje sodelovanja z invalidskimi organizacijami v tujini	se nadaljuje	Mestna občina Nova Gorica preko mednarodnega dneva prostovoljstva v sodelovanju z Goriško pokrajino v Italiji spodbuja sodelovanje med invalidskimi in humanitarnimi organizacijami z obeh strani meje. Društvo paraplegikov severne Primorske je v letu 2015 nadaljevalo tesnejše stike z Zvezo paraplegikov in tetraplegikov Furlanije Julijske krajine. Potekajo dogovori o možnostih skupnih projektov v prihodnosti, tudi tekom leta 2015 pa so člani obeh organizacij izmenjali več obiskov, ter se obveščali in se udeleževali prireditev, ki sta jih organizirali ena ali druga organizacija. Medobčinsko društvo invalidov Goriške skupaj z združenjem ANMIL iz Italije sodelovalo pri ustanovitvi Društva delovnih invalidov ANMIL Slovenije, ki bo preko svojih pisarn nudilo upravne storitve za delovne migrante, ki imajo priznane pravice iz invalidskega in pokojninskega zavarovanja po nacionalnih zakonodajah obeh držav (imajo priznano delovno dobo v Italiji in Sloveniji). Naš primarni cilj je skrajšati postopke in povečati učinkovitost pri pridobivanju pravic iz naslova dela v tuji državi. Različne poti družbenega, ekonomskega in socialnega razvoja v teh državah so oblikovale tudi različne pristope pri vključevanju državljanov v programe, ki izboljšujejo kvaliteto življenja za ljudi z invalidnostjo. Društvo vojnih invalidov vsako leto organizira mednarodno strelsko tekmovanje na katerem sodelujejo tudi vojni invalidi iz Italije

4. PREGLED NALOG AKCIJSKEGA NAČRTA OBČINA PO MERI INVALIDOV PO POSAMEZNIH LETIH

LETO 2012

V letu 2012 so potekale številne aktivnosti za doseganje temeljnih ciljev projekta »Občina po meri invalidov« in pridobitev listine »Občina po meri invalidov«, ki jo je Mestni občini Nova Gorica podelila Zveza delovnih invalidov Slovenije.

Projekt Občina po meri invalidov je zahteven projekt, saj ne zadošča le dobra volja občine in invalidske organizacije, da se odzivajo na posebne potrebe občanov – invalidov, temveč zahteva aktivnosti vseh v občini. Odločitev Mestne občine Nova Gorica, da se vključi v projekt je rezultat spoznanja, da bo le načrtno delovanje, povezovanje in odgovornost vseh akterjev v okolju dala rezultat v skupnem življenju vseh občanov.

Projektni svet je sodeloval kot odgovorno strokovno telo Zveze delovnih invalidov Slovenije pri vključevanju Mestne občine Nova Gorica v projekt in spremljal izvajanje »Akcijskega načrta za izboljšanje in uresničevanje enakih možnosti invalidov v Mestni občini Nova Gorica v letu 2012«. Skrbno je analiziral tudi obširno poročilo za leto 2012, ki ni bilo le nadgradnja dela v preteklosti, temveč trden temelj za realizacijo nalog v »Akcijskem načrtu«.

Mestna občina Nova Gorica je za pridobitev listine v letu 2012 dosegla naslednje temeljne cilje projekta:

- okrepila se je vloga lokalne skupnosti in socialnega omrežja, kot odziv na raznolike, posebne potrebe občanov, občank – invalidov;
- povežalo in aktiviralo se je vse dejavnike v občini, tudi javne službe in gospodarske subjekte za doseganje večje kakovosti skupnega življenja in za večjo socialno povezanost ter vključenost vseh v življenje občine;
- povečala se je odzivnost, pa tudi odgovornost – vloga invalidskih organizacij in društev v skupnosti, da le-te okrepijo svoje delovanje in medsebojno sodelovanje, koordinirajo svoje aktivnosti v skupnih akcijah, tudi z drugimi nevladnimi organizacijami in institucijami, motivirajo svoje članstvo v skupno dobro - in krepijo svojo vlogo kot »skupina pritiska«;
- ustvarila se je družbena klima, ki je in bo naklonjena tudi v tem kriznem obdobju – času številnih socialnih stisk, ne le reševanju aktualnih problemov, temveč iskanju »rešitev«, ki bodo dolgoročno obogatile skupno življenje;
- da sredstva javnega obveščanja prispevajo svoj delež v informiranju in ozaveščanju skupnosti - lokalnega okolja, da to podpira in prispeva k večji odgovornosti vseh, za povezanost in vključenost v skupno življenje, za boljše skupno življenje.

Realizacija Akcijskega načrta v Mestni občini Nova Gorica za leto 2012 je potrdila, da je vključitev v projekt bistveno prispevala k doseženim rezultatom. Pravila za vključitev v projekt in realizacijo ciljev so za vse občine enaka, pri tem pa se upošteva, da so pogoji, v katerih se uresničujejo cilji, različni od občine do občine predvsem:

- socialno okolje, v katerem živijo invalidi in zadovoljujejo svoje življenjske potrebe ter pravice občana in državljana;
- ni pomembna le gospodarska moč občine, temveč tudi ozaveščenost okolja in pripravljenost občanov, da sodelujejo v ustvarjanju pogojev za boljše skupno življenje, tudi v dobro invalidov;
- je odvisno tudi od osveščenosti organov »oblasti«, od župana do občinskih in javnih služb, da je mogoče tudi v kriznih časih reševati mnogotere stiske svojih občanov – invalidov.

Poročilo Mestne občine Nova Gorica o uresničevanju Akcijskega načrta ni bilo le običajno poročilo o izvedenih nalogah, katerega je spremlja bogata dokumentacija, je zgodba o uspehu ljudi, ki živijo in delujejo v tej občini, ki so prepoznali svojo vlogo in odgovornost za kakovost življenja vseh občanov/občank za njihovo socialno povezanost in vključenost.

Realizacija ciljev projekta, skozi posamezne akcijske naloge, ki so se odzivale na Standardna pravila za izenačevanje možnosti invalidov, je potrdila:

- da so invalidi vključeni v dogajanja v občini in da lahko prispevajo k odločanju;
- da se odpravljajo ovire, ne le tiste grajene, temveč tudi pri ljudeh;
- da se podporno okolje odziva na položaj invalidov;
- da se je okrepilo sodelovanje invalidskih organizacij;
- da se »dober glas« širi in je vse več pobud za razširitev sodelovanja v regiji za "prenos" realiziranih nalog v druga okolja.

LETO 2013

Na področju invalidske problematike v mestni občini so v bili v miselnosti in delu, predvsem v povezavah med civilno družbo, javnimi zavodi, inštitucijami in občino v letu 2013 doseženi pomembni premiki:

- dosežen je bil višji nivo usklajenega sodelovanja med invalidskimi organizacijami, ki zastopajo različne vrste invalidnosti,
- v organih občinske uprave je postala invalidska problematika sestavni del delovanja in razvojnega načrtovanja,
- višji nivo dela občinske uprave in neposredna podpora župana je prispevala k aktivnejši vlogi javnih zavodov in inštitucij pri odpravljanju arhitektonskih, vsebinskih, organizacijskih in miselnih ovir, ki so prispevale k izboljšanju življenjskega in delovnega okolja,
- položaj invalidov v mestni občini je bil dober že na začetku projekta, naloge, vključene v akcijski načrt, predstavljajo nadgradnjo in preseganje obveznosti, ki jih zahtevajo zakonodaja in predpisi,
- dogajanje v mestni občini se pogosto »preliva« v sosednje občine - kar se doseže v mestni občini, se pogosto prenaša tudi v druge občine v regiji.

V letu 2013 so bile realizirane naslednje naloge:

- Občina je pripravila projekt za varne poti za osebe s posebnimi potrebami,
- Pričela se je z gradnja varnih poti na ulici Gradnikove brigade in Delpinovi ulici,
- Začelo se je z odpravljanjem arhitekturnih ovir v javnih ustanovah v sodelovanju s specializirano arhitektko,
- Nabavljene so bile prenosne indukcijske zanke za Zdravstveni dom Osnovno varstvo Nova Gorica in Kulturni dom Nova Gorica,
- V Regijski razvojni svet je bil imenovan skupen predstavnik invalidskih organizacij,
- Primeri dobrih praks in spodbujanje aktivnosti v smislu zagotavljanja občine prijazne invalidom so se iz Mestne občine Nova Gorica širile v ostale občine v regiji (občine Idrija, Tolmin, Renče-Vogrsko, Šempeter-Vrtojba),
- Organizirana je bila proslava na državni ravni za obeležitev mednarodnega dneva gluhih in naglušnih, katere se je udeležila tudi tedanja predsednice Vlade RS,
- Izvedla se je sedaj že tradicionalna prireditev Tečem da pomagam, katere namen je bil in še vedno je zbiranje sredstev za slepe in slabovidne. Takratno prireditev je obiskal predsednika RS,
- Skozi projekt Planina, sofinanciran s sredstvi Švicarskega sklada, ki ga je v sodelovanju s tremi invalidskimi društvi izvajala Fundacija BIT Planota, se je omogočila invalidom dostopna turistična ponudba na Trnovsko Banjški planoti. Zavod »Premiki iz Ljubljane« jim je podelil plaketo s katerim jim je bila priznana »pionirska vloga« pri omogočanju dostopnosti do turističnih znamenitosti na podeželju invalidom v danem primeru dostopnosti do znamenitosti Trnovsko banjške planote,
- V sodelovanju z Ljudsko univerzo Nova Gorica je potekal projekt »Most med svetlobo in temo« v katerem je bilo v različna usposabljanja vključenih okrog 450 oseb - gluhi in naglušni, slepi in slabovidni, paraplegiki, osebe z duševnimi motnjami, ter tisti, ki se srečujejo z temi osebami,
- Potekal je široko zastavljen projekt zeliščarstva (od vzgoje do rabe zelišč), pri katerem so sodelovali slepi in slabovidni, ter uporabniki Šenta in Ozare,

- Izdelan je bil prvi koledar v Sloveniji, opremljen z braillovo pisavo in namenjen hkrati videčim in slepim,
- Ustanovljen je bil zavod za razvoj kulturnih dejavnosti ranljivih skupin, ki v svojih aktivnostih združuje različne invalide in ne-invalidne posameznike ter tako poleg spodbujanja kulturne ustvarjalnosti podpira tudi vključevanje invalidov v družbo,
- Zagotovil se je cenejši najem prostorov za delovanje invalidskih društev, cenejša članarina za vpis v Goriško knjižnico Franceta Bevka Nova Gorica in storitev »knjiga na dom«,
- Za invalide je bilo uvedlo brezplačno parkiranje na modrih conah.

LETO 2014

Tudi v letu 2014 je Mestna občina Nova Gorica težila k realizaciji posameznih ciljev akcijskega načrta. Uresničevanje akcijskega načrta je bil rezultat sodelovanja javnih služb, nevladnega sektorja in številnih posameznikov v želji, da se najdejo tako systemske rešitve, ki se tičejo vseh občanov, kot delne, parcialne rešitve, ki se morda zdijo majhne, invalidom pa bistveno spremenijo in izboljšajo vsakdanje življenje.

Na področju invalidske problematike v mestni občini so bile v miselnosti in delu, predvsem v povezavah med civilno družbo, javnimi zavodi, inštitucijami in občino, dosežene naslednje naloge oz. cilji:

- Ulica Gradnikove brigade in Delpinova ulica sta bili urejeni za gibalno ovirane. V letu 2014 ti dve ulici nista bili opremljeni še s talnimi taktilnimi oznakami za osebe z okvaro vida.
- V celoti je za gibalno ovirane bil rekonstruiran Bevkov trg vse do Erjavčeve ulice in trg pri Restavraciji Vrtnica. Na omenjeni lokaciji je bil za osebe z okvaro vida postavljen talni vodilni taktilni sistem. Talna zaznava vseh arhitektonskih višinskih razlik (stopnice) še ni bila urejena v letu 2014.
- Na pobudo invalidov posameznikov je bilo v ožjem središču mesta postavljenih pet parkirnih mest za invalide,
- Mestna občina Nova Gorica je v proračunu za leto 2014 povečala sredstva za javni razpis za sofinanciranje programov in projektov s področja socialnih dejavnosti za 28,57 % v primerjavi z letom 2013,
- Nadaljevalo se je z odpravljanjem arhitekturnih ovir v javnih ustanovah v sodelovanju z zavodom za spodbujanje dostopnosti Dostop,
- Stekel je prenos dobrih praks iz Mestne občine Nova Gorica v ostale občine v regiji in spodbujanje aktivnosti v smislu zagotavljanja občine prijazne invalidom (občine Idrija, Tolmin, Renče-Vogrsko, Šempeter-Vrtojba in Miren-Kostanjevica),
- V organizaciji Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Nova Gorica, Mestne občine Nova Gorica in Lions klubov Severne Primorske je bila organizirana dobrodelna prireditve »Tečem da pomagam«, katere namen je zbiranje sredstev za osebe s posebnimi potrebami. Na prireditvi so sodelovale osebe s posebnimi potrebami ter znane osebnosti,
- Skozi projekt Planina, ki je bil sofinanciran s sredstvi Švicarskega sklada in zaključen v letu 2013, se je prilagodilo turistične točke gibalno in senzorno oviranim na Trnovsko Banjški planoti ter prilagodilo informacijski sistem tako, da, omogoča pridobitev informacij o prilagojenih turističnih točkah senzorno in gibalno oviranim na tem območju,
- V sodelovanju z Ljudsko univerzo Nova Gorica je potekal projekt »Most med temo in svetlobo«, katerega namen je bila organizacija vrste socialnih aktivnosti in izobraževanj za senzorno in gibalno ovirane ter osebe s težavami v duševnem zdravju,
- V organizaciji Zavoda Gost so potekale aktivnosti vzgoje in predelave zelišč. Aktivnosti so se poleg senzorno in gibalno oviranih oseb ter oseb s težavami v duševnem zdravju, udeležili tudi prostovoljci,
- Zavod za razvoj kulturnih dejavnosti ranljivih skupin, ki v svojih aktivnostih združuje različne invalide in ne-invalidne posameznike ter tako poleg spodbujanja kulturne ustvarjalnosti podpira

tudi vključevanje invalidov v družbo. Zavod vsaj delno izvaja koordinacijsko vlogo med invalidskimi organizacijami na področju kulture. Zavod je bil ustanovljen na iniciativo invalidskih organizacij in posameznikov.

- V okviru Evropskega tedna mobilnosti je bila organizirana izobraževalna delavnica Ranljive skupine kot udeleženci v prometu,
- Nadaljevalo se je z zagotavljanjem cenejšega najema prostorov za delovanje invalidskih društev,
- Ohranila se je cenejša članarina za vpis v Goriško knjižnico Franceta Bevka Nova Gorica in storitev »knjiga na dom«, ki omogoča osebam s posebnimi potrebami lažjo dostopnost do knjižnega gradiva,
- Možnost brezplačnega parkiranja na modrih conah,
- Invalidom je bil omogočen dostop do letnega mestnega kopališča,
- Pričelo se je z gradnjo Varstveno delovnega centra v Novi Gorici,
- Mestna občina Nova Gorica je skupaj z različnimi inštitucijami in društvi, ki delujejo na področju socialnih pomoči pripravila in natisnila brošuro »Kam po pomoč na Goriškem«, kjer so zbrane osnovne informacije o oblikah pomoči in kje jih občani v stiski lahko dobijo,
- Društvo za kronično vnetno črevesno bolezen je Mestni občini Nova Gorica podelilo priznanje za doseženo 5. mesto na natečaju »Naj javno stranišče 2014« v kategoriji občin. Gre za javno stranišče na glavni avtobusni postaji v Novi Gorici, katerega uporaba je brezplačna, in kjer je eno stranišče namenjeno izključno invalidnim osebam, dostop do stranišča pa je označena z usmerjevalno tablo na stavbi in na info točki,
- Mestna občina Nova Gorica je v letu 2014 na javni dražbi kupila prostore za vzpostavitev skupnostnega centra, v katerem je predvideno izvajanje humanitarnih in sorodnih aktivnosti.

PRILOGE: SLIKOVNO GRADIVO

Občina je kupila nekdanji samski dom, preuredila bi ga v humanitarni center

torek, 14. oktober 2014

Foto: Leo Caharija

V mestu bi uredili tudi javno kuhinjo

Le slabih deset minut je bilo potrebnih in novogoriška občina je postala lastnica menze in nekdanjega samskega doma Primorja v Novi Gorici. Zanj bo Primorju plačala pol milijona evrov kupnine. V objektih naj bi urejali humanitarni center.

NOVA GORICA> Objekt Primorja na Bidovčevi ulici v Novi Gorici (pri sedanjem študentskem domu Presta blizu stadiona), v katerem je nekdanj bil samski dom z menzo, ki stoji na 9094 kvadratnih metrov velikem zemljišču, so imeli na novogoriški občini že nekaj časa na očeh. Posebno, ker je to premoženje, ki ga prodaja Primorje v stečajju.

Ekspresna dražba

Na prvi dražbi pred časom za objekt in zemljišče ni bilo zanimanja, izognila pa se ji je tudi mestna občina, računajoč, da bo stečajni upravitelj ceno na drugi dražbi precej znižal. Izključna cena na drugi dražbi je bila res nekoliko nižja: ponudniki naj bi začeli dražiti pri okroglih 500.000 evrih. Naj bi, saj se, razen mestne občine, na dražbi ni pojavil nihče drug. Na njeno srečo so "posej" tako sklenili v pičlih nekaj minutah. Poleg omenjenega pol milijona evrov bo občina plačala še 10.000 evrov davka in ko bo sodišče vse skupaj potrdilo, bo postala njegova lastnica. Občina je sicer imela predkupno pravico, vprašanje pa je, kako bi se izteklo, če bi prišel še kak interesent in bi bistveno zvišal ceno.

Iz samskega doma v humanitarni center

“Za nakup se je mestna občina odločila zato, ker bi rada te prostore pridobila za ureditev humanitarnega centra,” so pojasnili v upravi občine. Mestni svetniki so pred časom za tak center potrdili denar v proračunu. Vanj bi lahko umestili skladišče za hrano, obleke, program za brezdomce, javno kuhinjo z razdelilnico hrane za socialno ogrožene, večnamenski prostor.

Glede na to, da je objekt precej večji oziroma ima še dovolj prostora, pa je med idejami, kaj tam urediti, tudi mladinski center, ki bi ga selili izpod tribun na stadionu, in tudi mladinski hotel. *“Prioriteta pa je vzpostavitev humanitarnega centra,”* poudarjajo na občini.

Mija Marussig

Pomirili so strahove stanovalcev, ki so podpisovali peticijo

sreda, 18. november 2015, 17:00

Foto: Mitja Marussig

V nekdanjem samskem domu že urejajo sobe za brezdomce in za ambulanto za osebe brez zdravstvenega zavarovanja. Odprli naj bi jih še letos.

Strah pred tem, da bi se varnost za prebivalce Marušičeve in Bidovčeve ulice, kjer bo center z zavetiščem za brezdomce, ambulanto pro bono in delilnico hrane, poslabšala, je odveč, zagotavljajo na občini. Ker so iz prve roke izvedeli, kakšne bodo vsebine centra in kdo jih bo vodil, so ljudje, ki so pred kratkim podpisali peticijo proti, bolj ali manj pomirjeni. Občina jih bo vključila v skupino, ki sodeluje pri vzpostavljanju centra in programov v njem.

NOVA GORICA> Ker je peticijo proti skupnostnemu centru, ki ga občina ureja v nekdanjem samskem domu Primorja, podpisalo 157 stanovalcev, se je zdelo, da le javna predstavitev centra ne bo zgladila nesoglasij in nezaupanja. A se je zgodilo prav nasprotno. Stanovalci so eden za drugim poudarili, kaj jih najbolj moti: ne vedo natančno, kaj se bo v centru dogajalo. *“Ni prav, da nam nihče ni nič povedal, kaj bo tam. Kako naj se vidimo v tej zgodbi, če ne vemo, za kaj gre,”* je poglavitni razlog za skrb tistih, ki so podpisali peticijo, strnila **Maja Vadjunec**. *“Bojimo se, da ne bo reda in discipline. Problematična sta alkohol in droge. Če nam zagotovite, da tega tam ne bo, verjetno ne bomo imeli nič proti,”* je zatrdil eden od stanovalcev. *“Tu sta že samski dom in program za mladoletne otroke. To je nesorazmerje. Če pride še nekaj sto ljudi, bo problem,”* je dodal **Zoltan Jan**. Stanovalci so zatrjevali, da nikakor nimajo nič proti pomoči brezdomcem in drugim ranljivim skupinam.

Brezdomce naj bi vselili že letos

V upravi mestne občine sicer poudarjajo, da se o centru govori že veliko časa, a se zavedajo, da je večina strahov nastala prav zaradi občutka ljudi, da nekaj postavljajo pred njihove pragove brez njihove vednosti. Čisto vseh podrobnosti, kako bo skupnostni center dnevno deloval, še niso razdelali, dejavnosti, ki bodo v njem, pa so znane in so jih predstavili ljudem.

“Zagotavljanje prostorov za brezdomce se zadnjih nekaj let izkazuje kot največja potreba. Začeli smo z urejanjem stavbe v pritličju, kamor bomo predvidoma še letos umestili program za brezdomce in ambulanto pro bono. Za brezdomce je predvidenih deset postelj in dnevni center. Prostore bo dobila tudi ljudska kuhinja, dogovarjamo se z Rdečim križem, morda bomo umestili še kakšno sorodno dejavnost,” je pojasnila načelnica občinskega oddelka za družbene dejavnosti **Marinka Saksida** in dodala: *“Prihodnje leto sledi projektiranje stavbe in urejanje do končnega izgleda. Računamo, da bodo tam dobila prostore tudi socialna in humanitarna društva.”*

Situacija se občutno poslabšuje

“Ni realno pričakovati, da z danes na jutri brezdomcev na cesti več ne bo, to je proces, ki bo trajal. Da se vključijo, bo njihova prostovoljna odločitev, v programu bodo namreč veljala določena pravila,” je še poudarila.

Potreb po nastanitvi brezdomcev je vse več, je potrdil **Matej Vončina** s Centra za socialno delo Nova Gorica. *“Tem ljudem je treba zagotoviti streho nad glavo. Ne gre samo za tiste, ki se zadržujejo v parku. Spijo tudi pod mostovi, po kletih,”* je dejal. Na novogoriškem CSD ima naslov prijavljenih 33 brezdomnih oseb, na širšem Goriškem pa je brez doma 84 oseb. *“Reševanje brezdomstva se začne, preden ljudje pristanejo na cesti,”* je poudaril in povedal, da se trudijo preprečevati deložacije. Nekaterim so priskrbeli tudi namestitve v samskem domu, zanje urejajo brezplačna topla kosila in podobno. Sodelujejo tudi s stanovanjskim skladom. Njegov novi direktor **Tomica Dumančič** potrjuje: *“Situacije se občutno poslabšuje. To je grozljivka.”*

“Brez skrbi, vse bo pod nadzorom”

“Vse bo pod nadzorom, nevladne organizacije, s katerimi sodelujemo pri umeščanju vsebin, so strokovno podkovane,” je poudarila Saksidova in znova zavrnila bojazen stanovalcev, da bi tja umestili program za odvisnike: *“Dnevni center za odvisnike ostaja na sedanji lokaciji pri gasilskem domu.”* **Meta Rutar**, vodja dnevnega centra za odvisnike, ki deluje v okviru ŠENT in bo skupaj s CSD in Društvom prostovoljcev Vincencijeve zveze dobrote skrbel za program za brezdomce, je na vprašanje, ali bodo uspeli zagotoviti varnost, odvrnila: *“V dnevnem centru že devet let ohranjamo red in disciplino tako, da ne toleriramo uporabe drog in alkohola.”*

Tudi **Liljana Remec** iz Hiše dobrot, ki bo skrbela za ambulanto pro bono, zagotavlja, da bo za varnost poskrbljeno. Bo pa tja verjetno hodilo kar precej ljudi, glede na to, da je na severnem Primorskem 650 oseb brez zdravstvenega zavarovanja.

Stanovalci bodo lahko sodelovali

Čeprav je bilo med stanovalci slišati tudi nekaj skepse, ali bodo stvari res tekle tako, kot napovedujejo na občini, in pripomb, da delovanje sploh še ni podrobno dorečeno, so z javne razprave odšli bolj ali manj pomirjeni. *“Smo kolikor toliko zadovoljni, nekaj odgovorov smo dobili. Sedaj smo bolj seznanjeni s projekti in mislim, da se bo dalo zadeve urediti. Upam, da se bo vzpostavilo sodelovanje in se bomo dogovorili, kako konkretno bo teklo,”* je dejala tamkajšnja stanovalka **Mira Skočir**. Na občini so obljubili, da bodo predstavnike stanovalcev vključili v skupino, ki sodeluje pri umeščanju programov v center.

Mitja Marussig

V Novi Gorici so odprli nov varstveno delovni center

sreda, 17. junij 2015

Foto: Leo Caharija

V Novi Gorici so odprli nov varstveno delovni center. Ob odprtju je direktorica Teja Leban poudarila, da so s tem pridobili kakovostne, varne in posamezniku prilagojene prostore, kar je velika pridobitev za Novo Gorico kot tudi za celotno regijo. V centru bo dovolj prostora za 45 oseb, ki bodo prihajali dnevno, in 22 oseb, ki bodo v njem bivali.

NOVA GORICA> Tisti, ki bodo prihajali v center dnevno so iz širše okolice, v bivalnih prostorih pa bodo nastanjene osebe iz celotne Primorske in tudi osrednje Slovenije. Nov center prinaša 24 novih delovnih mest. Uvajali jih bodo postopoma, zadnjo besedo pa bo imelo tudi ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Trenutno so opremljeni prostori dnevnega centra in pisarne, v katere se bodo preselili v naslednjih dneh. *“Za bivalne enote pa si bomo vzeli nekoliko več časa, da jih uredimo. Tudi zato, ker si tisti, ki bodo v novem centru nastanjeni, želijo delno urediti prostore po svoje,”* je pojasnila **Teja Leban**. Ti naj bi bili dokončno urejeni do konca avgusta, stanovalci pa bodo v njih bivali že septembra. Ob tej priložnosti bodo pripravili tudi dan odprtih vrat in s tem vsem zainteresiranim predstavili življenje varovancev.

V center se bo preselilo nekaj novih varovancev in tisti, ki so zdaj nastanjeni v Stari Gori. Tam bodo tako pridobili pomembne zmogljivosti, ki bodo namenjene osebam z možganskimi poškodbami. Teh je na čakalni listi več kot 25, je povedala Lebanova in dodala, da Stara Gora poka po šivih zaradi prenapoljenosti.

Za Goriški center, za katerega so si prizadevali deset let, je bilo treba odšteti 2,3 milijona evrov. Od tega je 60 odstotkov prispevalo ministrstvo, preostali del pa novogoriška občina.

Generalni sekretar ministrstva **Andrej Hudoklin** je povedal, da je center pridobitev predvsem za varovance. *“Izboljšali se bodo njihovi pogoji za delo in kreativnost. Bolj se bodo počutili kot pripadniki te skupnosti, skupnost pa jim z novo stavbo omogoča tudi dostojanstveno življenje,”* je poudaril Hudoklin.

STA

VABILO

SLOVESNO ODPRTJE
Skupne
informacijske pisarne
za področje sociale in zdravstva
v Mestni občini Nova Gorica

petek, 4. september 2015, ob 11. uri
Ulica Gradnikove brigade 63
(poleg nove razdelilnice hrane in oblačil; nekdanji Mercator)

Mestna občina Nova Gorica, društva in druge nevladne organizacije ter javni zavodi, ki delujejo na področju socialnega varstva, humanitarnih dejavnosti, zdravstva ter zaposlovanja, vzpostavljamo **skupno informacijsko pisarno** za usmerjanje ljudi k pristojnim službam pri reševanju socialnih in drugih vprašanj.

V tej pisarni bodo občani lahko **na enem mestu** dobili potrebne informacije oziroma usmeritev, kam se obrniti po pomoč, ko se znajdejo v socialni ali zdravstveni stiski. Na tak način se želimo organizacije še bolj približati najbolj ranljivim in jim pomagati pri reševanju stisk.

Vijudno vabljeni!

Več informacij:
Ustanova Fundacija BIT Planota, Grganjske Ravne 30, 5251 Orgar
tel. 05 307 40 40, GSM: 041 782 178, e-mail: info@bitnacoa.si

Po pomoč prihaja malo ljudi, a kdor pride, je res v hudi stiski

Primorske novice, 21.10.2015

Foto: Leo Caharija

Informacijska pisarna deluje poldrugi mesec, za zdaj gneče ni. "Primeri so zahtevni, zato se jim lahko bolj posvetimo," pravi Darijan Krpan iz Fundacije BIT Planota.

Pred vrati informacijske pisarne za osebe v socialni stiski, ki so jo pred poldrugim mesecem odprli v Novi Gorici, za zdaj še ni gneče. Kar ni nujno slabo, meni Darijan Krpan iz Fundacije Bit Planota, ki je nosilec projekta: "Večinoma gre za zahtevne primere, ki se jim zato, ker ni navala, lahko bolj posvetimo." Prepričan je, da bo sčasoma, ko se bo glas o pisarni bolj razširil, prihajalo vse več pomoči potrebnih.

NOVA GORICA> Ko so v začetku septembra v Ulici Gradnikove brigade 63 v objektu, kjer ima Karitas svoje prostore, odpirali informacijsko pisarno za ljudi v socialni stiski, predstavniki 24 socialnih, humanitarnih in sorodnih organizacij, ki so se združili pod vodstvom Fundacije BIT Planota, pravzaprav niso vedeli napovedati, koliko ljudi bo potrebovalo njihovo pomoč. Vedeli pa so, da je na Goriškem veliko posameznikov in družin, ki so se zaradi takšnih ali drugačnih okoliščin znašli v stiski in iz nje ne zmorejo sami najti izhoda.

"Ker ni navala, se ljudem lahko bolj posvetimo"

"Ni namen, da dobimo masovno število ljudi, ampak da pomagamo tistim, najšibkejšim," je ob odprtju povedal **Darijan Krpan** iz Fundacije BIT Planota. Mednje sodijo brezposelni, invalidi, žrtve družinskega nasilja, brezdomci, kronični bolniki in druge ranljive skupine ljudi.

Napovedi, da navala ne bo, se uresničujejo. Po eni strani zato, ker se osebe v socialni stiski velikokrat težko odločijo, da potrkajo na vrata pristojnih ustanov. "Pričakovali smo, da bo tako. Miniti mora še

nekaj časa, da se zadeva 'usede', delati moramo še na promociji," dodaja Darijan Krpan, ki pa pravi, da ni nujno slabo, da je obisk na začetku manjši. "Pri veliki večini ljudi, ki so prišli, gre za zahtevne primere, pri katerih se je nakopičilo več težav naenkrat, zato je treba najprej najti bistvo problema in razjasniti stvari, preden vidimo, kako jim najbolj pomagati. Ker navala ni, se jim lahko bolj posvetimo," pojasnjuje.

Konzorcij organizacij je načrtoval, da bodo v okviru projekta zaposlili štiri ljudi, med tednom bo pisarna odprta med 8. in 17. uro, obljubljeni so tudi dežurstva. Za zdaj delujejo v okrnjeni obliki. V pisarni sta dve osebi prek javnih del, tudi urnik je nekoliko krajši. "Upoštevati moramo kadrovske danosti. Sčasoma bomo videli, kdaj so potrebe največje in bomo temu primerno urnik prilagodili," pravi Krpan. Prosilci lahko za informacije in nasvete pokličejo tudi na brezplačno številko 080 1612.

Pisarne bi radi še razširili

Čeprav socialne stiske brez finančnih težav skorajda ni, je "le" tretjina ljudi doslej prišla v pisarno s prošnjo za denarno pomoč pri plačilu položnic. Ostale so po pogovoru napotili k tistim institucijam, ki so pristojne in so lahko zadevo uspešno uredile v prid prosilcev. "Odziv partnerjev, od nevladnih organizacij pa do javnih institucij, je zelo dober," potrjuje Krpan. Dogovarjajo se tudi o skupnih akcijah, načrtujejo dobrodelno prireditve, s katero bi dobili še nekaj prepotrebnega denarja za delovanje, med tednom pa bi posamične organizacije bile prisotne v pisarni in predstavljale svoje programe ter obenem pomagale pri delu s strankami.

"Kaže se potreba po čim bolj tesnem povezovanju institucij na področju sociale. Ljudje v stiski trkajo na različna vrata. Bolj ko si izmenjujemo informacije, lažje jim pomagamo hitro najti rešitev," poudarja Krpan. Prepričan je, da bo sčasoma prihajalo vse več ljudi, zaposleni v pisarni bodo pridobili več izkušenj, zato že razmišlja o nadgradnji: "Delamo na tem, da bi te vrste pisarn razširili tudi na okoliške občine, predvsem pa, da se o njih razširi glas med ljudmi, ki so pomoči potrebni."

Mitja Marussig

Evropski teden mobilnosti

Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica in **Zavod Dostop** pripravljata v sodelovanju s **Policijsko postajo Nova Gorica** in **Medobčinsko upravo občin Nova Gorica in Brda (Redarska služba)** v torek, 22. 9. 2015 med 10.00 in 11.30 demonstracijsko akcijo mobilnosti slepih in slabovidnih po ulicah Nove Gorice.

Dogodek sodi v okvir prireditev ob letošnjem evropskem tednu mobilnosti in dnevu brez avtomobila, ki v Mestni občini Nova Gorica potekajo med 16. in 22. septembrom 2015.

Program in dogajanje

Skupaj za varnost slepih in slabovidnih

Policijski inšpektor iz Sektorja uniformirane policije na Policijski upravi Nova Gorica **Janko Mencinger** je konec aprila v Novi Gorici s preventivnimi nasveti sodeloval na učni delavnici, ki jo je organiziralo Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih.

Slepi in slabovidni so poleg otrok in starejših oseb ena najbolj izpostavljenih kategorij udeležencev v cestnem prometu, pogosto pa so tudi žrtve različnih kaznivih dejanj. Zato jim je policijski inšpektor Janko Mencinger predstavil različne pojavne oblike kaznivih dejanj, katerih žrtve lahko postanejo tudi oni (npr. tatvino denarnice, torbice, prtljage, goljufijo pri menjavi denarja, obisk vsiljivih oseb in nezaželenih oseb, kot so razni serviserji in vzdrževalci, prodajalci raznih izdelkov, zavarovalniški agenti ipd.). V zvezi s tem jim je svetoval, kako naj zavarujejo svoje premoženje, se odzovejo v primeru tatvine in se zaščitijo pred nepridipravi ter kaj naj storijo, če postanejo žrtev kaznivega dejanja.

Posebej je izpostavil problematiko nasilja nad slepimi in slabovidnimi (različne oblike nasilja, ukrepi za zaščito žrtev, katere institucije pomagajo žrtvam teh kaznivih dejanj). Ustrezna obravnava oškodovancev kaznivih dejanj je namreč ena od prioritet policije pri uresničevanju njene osnovne naloge - varovanja življenja, zagotavljanja osebne varnosti in varnosti premoženja ljudi. Na delavnici so spregovorili tudi o udeležbi slepih in slabovidnih oseb v cestnem prometu. Vsem udeležencem je policijski inšpektor svetoval o varni udeležbi in pravilnem ravnanju v cestnem prometu (hoji po cesti in pločnikih, prečkanju ceste, uporabi odsevni teles in bele palice za slepe v prometu idr.). Odgovarjal pa je tudi na ostala vprašanja z različnih področij policijskega dela.

Policijski inšpektor Janko Mencinger takšno obliko sodelovanja s člani Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Nova Gorica, ki poteka že vrsto let, ocenjuje kot zelo pozitivno. V preteklem obdobju so novogoriški policisti skupaj z društvom v različnih občinah pomagali tudi pri iskanju rešitev za določitev varnih poti za slepe in slabovidne osebe ter jih opozarjali na številne nevarnosti.

Projekt Z roko v roki, skupaj za varnost slepih in slabovidnih je bil pred leti na državni ravni ocenjen kot primer dobre prakse, najprej pa so ga začeli izvajati na celotnem območju Policijske uprave Nova Gorica. Ta je skupaj z Medobčinskim društvom slepih in slabovidnih Nova Gorica sodelovala tudi pri pripravi zgibanke z naslovom »Z roko v roki, skupaj za varnost slepih in slabovidnih«. Zgibanka je bila rezultat dvoletnega projekta o varnosti oseb z okvaro vida na domu in v cestnem prometu in je bila prva tovrstna zloženska v Sloveniji. V njej so poleg nasvetov za varno udeležbo v cestnem prometu tudi nasveti glede varovanja premoženja, nasveti, kje lahko slepi in slabovidni poiščejo pomoč itd.

Vir: policija.si

Zgibanka: Z roko v roki, skupaj za varnost slepih in slabovidnih

Sporočilo za javnost

Datum: 20. 5. 2015

Z velikim zadovoljstvom in ponosno vam sporočamo, da je letošnja dobrodelna športno-rekreativna prireditev »Tečem, da pomagam« v celoti uspela in povsem upravičila svoje poslanstvo. V novogoriškem Športnem parku smo pretekli ali prehodili skupno 2319 krogov, kar je trikrat več kot lani in skupaj (udeleženci in glavni pokrovitelj) zbrali 2.159,70 evrov. Zbrani znesek si bomo po dogovoru razdelili naše društvo, Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije ter Zavod za slepo in slabovidno mladino v Ljubljani.

Vsem, ki ste po svojih najboljših močeh pripomogli k uspešni izpeljavi prireditve – udeležencem, Lions klubom severne Primorske, članom in delavcem MDSS Nova Gorica ter predstavnikom drugih društev in skupin, izrekam v svojem osebnem in v imenu Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Nova Gorica iskreno in spoštljivo

ZAHVALO

za vaš nesebičen trud, vztrajnost in prizadevnost, da na tak način ozaveščamo širšo javnost o ranljivih skupinah ljudi ter da s tovrstnimi akcijami pomagamo pri njihovi rehabilitaciji in sploh vključevanju v družbeno okolje. Pokazali smo, da s skupnimi močmi lahko naredimo res nekaj dobrega za sočloveka oz. soljudi.

Ob tej priložnosti namenjamo posebno zahvalo podjetju **MAB EXPORT** iz Nove Gorice in njegovemu prokuristu g. Albinu Jasniču za neprecenljiv prispevek, ko je denarno podprl vsak pretečeni krog na omenjeni prireditvi.

Iz srca se zahvaljujemo tudi **Sonji Pungertnik**, Slovenki leta in naši strokovni sodelavki, ki nas je razveselila in počastila s svojo udeležbo.

Bilo nas je največ do sedaj!

Z željo, da se v takšnem ali še večjem številu vnovič snidemo tudi prihodnje leto, vas lepo pozdravljam.

Predsednik MDSS Nova Gorica

Igor Miljavec

Tečem, da pomagam

Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica pripravlja tudi letos, skupaj z *Lions klubi severne Primorske* in ob podpori *Mestne občine Nova Gorica*, dobrodelno, netekmovalno in družabno prireditev **Tečem, da pomagam**.

Del sredstev zbranih iz dobrotelčnih prispevkov bo namenjen programom, ki jih izvaja Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica, del pa bo Lions klub Distrikt Slovenija razdelil med *Zavod za slepo in slabovidno mladino* v Ljubljani in *Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije*.

Sporočilo za javnost

Datum: 10. 5. 2015

Z zadovoljstvom Vam sporočamo, da smo v ponedeljek, 4. maja 2015, podpisali pogodbo z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti o nadaljevanju rehabilitacije za slepe in slabovidne na osebni ravni. To pomeni, da bo ministrstvo tudi v prihodnje sofinanciralo ta program, prek katerega bo naše društvo, ob podpori občin in Lions klubov na severnem Primorskem, lahko še naprej nudilo pomoč ljudem z okvaro vida v njihovem domačem okolju. Navsezadnje je program rehabilitacije pomemben tako za slepe in slabovidne kot tudi za njihove svojce.

Ob tej priložnosti se v svojem osebnem in v imenu društva zahvaljujem občinam in Lions klubom za nesebično in konstruktivno podporo našemu delovanju. Hkrati izražam upanje in pričakovanje, da s tovrstnim sodelovanjem nadaljujemo tudi v prihodnje.

Še enkrat hvala za Vaše razumevanje in pomemben prispevek k delovanju našega društva.

Z najboljšimi pozdravi.

Predsednik MDSS Nova Gorica

Igor Miljavec

Lions klub Idrija podprl delavnice v vrtcu

V času od 20. 03. 2015 do 15. 04. 2015 je Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica s finančno pomočjo **Lions kluba Idrija** izvedlo delavnice o slepoti in slabovidnosti za predšolske otroke v 14 oddelkih Vrtca Idrija in njegovih enotah (OŠ Idrija, na Arkovi ulici, Prelovčevi ulici, v Spodnji Idriji, Godoviču in Črnem Vrhu). Izvedli so 14 delavnic, v katerih je bilo vključenih 289 otrok. Delavnice so izvedli zaposleni Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Nova Gorica ter slepa in slabovidna oseba.

Cilj delavnic je bil otroke seznaniti s specifičnimi potrebami in pravili komuniciranja s slepo oziroma slabovidno osebo. S spoznavanjem problematike in specifičnosti okvar vida, že mlade generacije lahko ustvarjajo ustrezne pogoje za lažje vključevanje oseb s posebnimi potrebami v družbeno življenje. S pomočjo praktičnih vaj (gledanjem skozi simulacijska očala, igranjem iger, ki so prilagojene za slepe in slabovidne, spoznavanjem tehničnih pripomočkov kot so govoreča ura, govoreči termometer, čitalec baru, lupe, zvoneča žoga, ...) in treningom hoje z belo palico, smo spodbudili otroke, da pridobijo izkušnjo življenja z okvaro vida. Aktivnosti na delavnicah so bile prilagojene starostni skupini otrok. Pri vseh aktivnostih je bil velik poudarek na ravnanju, kaj smemo in česa ne smemo v odnosu s slepo in slabovidno osebo.

Vir: <http://lions-d129.si/lions-klub-idrija-podprl-delavnice-v-vrtcu>

Posodobljen javni potniški promet bo verjetno tudi dražji, zato bodo morda znova uvedli vozovnice. Cena pa ne sme biti pretirana, da ne bi odvrnila potnikov, menijo tako v Novi Gorici kot v Šempetru.

Foto: Miha Koron

Zbogom brezplačni avtobus?

sreda, 18. februar 2015, 06:00

Javni mestni potniški promet naj bi posodobili, napovedujejo v občinskih upravah v Novi Gorici in Šempetru. Zato pred razpisom nove koncesijske pogodbe pripravljajo spremembe: linije in vozne rede naj bi prilagodili potrebam potnikov, glavi cilj pa je napolniti avtobuse. Ker naj bi to za seboj potegnilo višje stroške, po skoraj desetih letih mestni avtobusi najverjetneje ne bodo več brezplačni.

NOVA GORICA, ŠEMPETER > Čeprav je koncesijska pogodba za opravljanje javnega potniškega prometa, ki sta jo z Avrigom podpisali občini Nova Gorica in Šempeter-Vrtojba, potekla že 1. julija lani, bodo novo razpisali šele letos. Občini sta si vzeli leto dni časa, da javni potniški promet "nastavita na novo" oziroma ga posodobita, da bo bolj učinkovit: prevetrili naj bi vozne rede in potek linij ter ob konicah povečali frekvenco voženj. "Cilj je, da s čim manj denarja iz proračuna dobimo čim večjo

*frekvenco voženj in da čim več ljudi uporablja mestni potniški promet,” pravi novogoriški župan **Matej Arčon**. “Pred razpisom koncesije želimo čim bolj definirati, kakšno storitev hočemo, ob tem pa doseči čim ugodnejšo ceno,” se strinja njegov županski kolega **Milan Turk**, ki se zaveda, da bo treba najti kompromis med željami in zmožnostmi.*

Novogoriški svetniki so že potrdili odlok o izvajanju linijskih prevozov in o koncesiji za mestni potniški promet, ki opredeljuje obveznosti izvajalca, trajanje koncesije, izvajanje mestnega potniškega prometa, vire financiranja in način podelitve koncesije. Odlok bo podlaga za razpis koncesijske pogodbe, s katerim bodo izbirali podjetje, ki bo izvajalo JPP. Po novem ne več za sedem, pač pa za deset let. Jutri ga bodo potrjevali še v Šempetru.

Ali so skoraj prazni ali pa prezasedeni

Glavna pomanjkljivost javnega potniškega prometa (JPP) je, da so avtobusi ob konicah prepolni, ob določenih delih dneva pa vozijo (skoraj) prazni. Prav tako je problem frekvenca, saj avtobusi vozijo na pol ure, proti večeru, ob vikendih in praznikih pa celo na eno uro. Zadnji avtobus odpelje ob 20. uri. Na mestni občini so se načrtov, kako narediti JPP čim bolj učinkovit, lotili lani. *“V juniju 2014 je bila izvedena delavnica, na kateri je bil predstavljen osnutek optimizacije mestnega prometa. Do takrat so bili že zbrani in analizirani podatki, kot so število potnikov, kdo so uporabniki, katere linije so najbolj obremenjene, ob katerih urah in podobno. Predstavljene so bile variante linij, kako naj se mestni promet uredi v bodoče, podani so bili še dodatni predlogi in na osnovi teh so bile variante linij še dopolnjene,”* pojasnjuje načelnica oddelka za gospodarstvo in gospodarske javne službe **Martina Remec Pečenko**.

Sprva se je zdela najbolj obetavna ideja, po kateri bi dva avtobusa vozila le med centroma Nove Gorice in Šempetra, ostali trije pa bi pokrivali Novo Gorico, Solkan in Kromberk na eni ter Šempeter in Vrtojbo na drugi strani. Žal pa ni izvedljiva, tudi zato, ker pri avtobusni postaji v Novi Gorici ni možno obračanje.

“Osvežene” linije, večja frekvenca ...

Zato so se odločili za različico, po kateri bi v JPP delovali en velik, dva srednja in dva manjša avtobusa. Trije bi vozili med Solkanom in Vrtojbo, eden do Kromberka in eden med Šempetrom in Vrtojbo. In kakšne bi bile glavne novosti? *“Ob konicah bi avtobusi vozili na 15 minut in ne več na pol ure, ena linija bi vozila tudi po Ulici Gradnikove brigade, avtobus bi peljal do železniške postaje glede na prihode in odhode vlakov, uvedli bi nova postajališča pri Hermeliki, na Ulici Milojke Štrukelj, v južnem delu Grčne, ob konicah bi okrepili vožnje na relaciji center Nove Gorice in center Šempetra,”* naštevajo v mestni upravi. A to je za zdaj le predlog, kako organizirati JPP, ki ga bodo morali potrditi svetniki v Novi Gorici in v Šempetru.

Analiza mestnega potniškega prometa (MPP) je med drugim pokazala, da se večina potnikov prevaža med centrom Nove Gorice in centrom Šempetra, da je čutiti velik vpliv jutranje in popoldanske konice, da poleg dijakov, učencev in upokojujencev mestni avtobus uporablja relativno visok delež zaposlenih, da je med delavniki približno štirikrat več potnikov kot med vikendi. Zanimivo je, da je večina, ki je pred časom sodelovala v anketi na to temo odgovorila, da bi mestne avtobuse uporabljala tudi v primeru, da bi bili plačljivi.

Bo treba plačati karto?

Svetniki se bodo morali soočiti še z eno dilemo. JPP je namreč od leta 2006 brezplačen, stroške pa plačujeta obe občini. Lani sta za to Avrigu plačali dobrih 518.000 evrov, od tega slabih 363.000 evrov (70 odstotkov) mestna občina, dobrih 155.000 evrov (30 odstotkov) pa njena južna soseda. Če bi uvedli omenjene spremembe, pa bi JPP po ocenah stal 688.000 evrov, torej 170.00 evrov (25 odstotkov) na leto več kot doslej.

Projekti

Varno v šolo brez avtomobila

Povzetek projekta:

Projekt je namenjen spodbujanju trajnostne mobilnosti med učenci, učitelji in starši treh izbranih osnovnih šol v Mestni občini Nova Gorica. Osredotočal se bo na spreminjanje potovalnih navad vseh občanov.

Status projekta: v izvajanju

Predviden zaključek: 2015

Vrednost projekta: 20 000,00 €

Delež sofinanciranja: 90% EU, 10 % lastna sredstva

Podrobnejši opis projekta, vodilni partner, partnerji:

Prioriteta projekta je določevanje varnih poti za tri osnovne šole v Mestni občini Nova Gorica. Te bodo osnova za začetek promocije trajnostnega načina prihoda učencev, učiteljev in staršev v šolo. Načrt varnih poti bo del širšega dokumenta mobilnostnega načrta, kjer bodo grafično prikazani tudi drugi elementi. Načrt bo v prvi vrsti služil učencem, poleg tega pa bo namenjen tudi mestni upravi. S pomočjo prostorske analize prometne infrastrukture bomo evedintirali nevarne odseke šolske poti in seznam le teh posredovali mestni upravi.

Danes živi v Evropi 15 do 20 odstotkov ljudi, ki zaradi slepote, slabovidnosti, gluhotе ali naglušnosti, telesnih poškodb ali drugih osebnih okoliščin potrebujejo tehnične in druge pripomočke, prilagojene okolju, ali pomoč druge osebe. Obseg prebivalstva, ki potrebuje pomoč v vsakdanjem življenju, se tudi zaradi staranja prebivalstva strmo povečuje. To so samo nekatera dejstva, ki bi morala spodbuditi problematiziranje »resnice o mladi in zdravi družbi«, tudi z namenom, da se spopademo s strahom pred izključenostjo iz družbe. Ustrezno prostorsko načrtovanje in prilagoditve v prostoru so njuni ukrepi za zagotavljanje vsem dostopnega prostora, predvsem pa za zagotavljanje socialnega vključevanja gibalno oviranih v družbo.

Varne poti

Ker je popolna odsotnost ovir v prostoru iluzorna, je pomembno oblikovanje varnih poti, ki omogočajo logičen dostop do pomembnejših objektov in javnih prostorov. Varne poti so običajne poti, dopolnjene z elementi, ki omogočajo dostopnost vsem uporabnikom. Spodbujanje trajnostnih oblik mobilnosti v naseljih, ki predvideva omejevanje osebnega motornega prometa, lahko bistveno pripomore k povečanju števila varnih poti.

V Sloveniji je nekaj občin že ustanovilo organe, ki se aktivno trudijo zagotoviti dostopnejši javni prostor in storitve (Svet za odpravljanje arhitekturnih in komunikacijskih ovir Mestne občine Ljubljana, SOAKO, in Svet za invalide Mestne občine Maribor). Ljubljana ima že narejeno in objavljeno analizo dostopnosti dvesto javnih objektov, ki jo je naredilo mednarodno priznana angleško podjetje DisabledGo. Na nacionalni ravni pa je bil pred leti zasnovan, a na žalost ustavljen projekt Dostopnost, ki je predvideval, da bi ljudje lahko prek spletne strani preverili dostopnost javnih objektov in storitev po vsej Sloveniji.

Okvara vida

Samostojno gibanje je za večino ljudi nekaj samoumevnega, od slepih in slabovidnih pa zahteva večjo izurjenost in zbranost. Potrebujejo več časa, sistematično urjenje čutil, motorike in orientacije. Določeno pot se morajo pogosto naučiti na pamet, včasih štejejo korake. Vsaka ovira na poti (nepravilno parkirana kolesa in avtomobili, količki za parkiranje, cvetlična korita, reklamne table, prenizki prometni znaki, odprta polkna, sneg ...) je lahko velika in nevarna.

Pri zagotavljanju dostopnosti prostora za slepe in slabovidne v Sloveniji močno zaostajamo za drugimi primerljivimi evropskimi državami. Pravilnik, ki bo omogočal načrtovanje dostopnosti za osebe z okvaro vida, se šele pripravlja. Prve sistematične prilagoditve mestnega prostora za ljudi z okvaro vida v Sloveniji so začeli izvajati leta 2010 v Mariboru. Poleg Maribora pa sta bila v Sloveniji izdelana še strateška načrta mestnih varnih poti za osebe z okvaro vida za mestno središče Ljubljane in za Novo Gorico.

Pomembno izhodišče za načrtovanje poti, ki omogočajo gibanje oseb z okvaro vida, je, da se smiselno začnejo in tudi končajo. Praktično to pomeni začetek poti denimo na postaji javnega potniškega prometa in vodenje do pomembnejšega objekta ali območja, npr. do Kliničnega centra. Slepí in slabovidni se v prostoru orientirajo s pomočjo robov, barvnih kontrastov in taktilnih sprememb. V kompleksnejših situacijah, kot so na primer križišča, vhodi v objekte in dostopi do postaj javnega potniškega prometa, pa je treba uporabiti tako imenovani talni taktilni vodilni sistem, ki ga sestavljajo taktilne plošče. To so čepkaste in narebričene plošče, ki ljudi z okvaro vida nedvoumno usmerjajo in opozarjajo na različne spremembe in nevarnosti v prostoru.

Okvara sluha

Zunanji prostor, ki je načrtovan tako, da je dostopen tudi gluhim in naglušnim, je oblikovan tako, da je ustrezno osvetljen, vsebuje optične in vibrirajoče signale, ki obveščajo o nevarnostih, ter ponuja jasne informacije na vidnih mestih. Koliko odvečnega hrupa, ki med drugim tudi moti delovanje slušnih aparatov, »proizvajamo« v slovenskih mestih, lahko spoznamo šele, ko obiščemo katero od japonskih, presenetljivo »tihih« mest.

Razliko v tlakovanju lahko oseba z okvaro vida »izkoristi« kot vodilo na varni poti. © Andreja Albreht

Gibalno ovirani

Med gibalno ovirane osebe sodijo invalidi na vozičkih, starejši ljudje, ki težko hodijo ali za hojo potrebujejo pripomočke, pa tudi tisti, ki sicer nimajo težav s hojo (na primer starši z otroškimi vozički, otroci s šolskimi torbami na kolesih, potniki s prtljago, ljudje z nakupovalnimi torbami na kolesih). Pri zagotavljanju ustrezne dostopnosti za gibalno ovirane s pripomočki na kolesih je treba upoštevati širino vozička, možnost obračanja vozička, višino robov, naklon poti ter višino sedeža vozička, ki vpliva na oblikovanje strežnih pultov, avtomatov ipd. Za ljudi, ki težko hodijo, so pomembni predvsem deljenje stopnišč s podesti, primerno oblikovanje ograj ob stopnicah in klančinah, preudarna izbira tlakov, primerna širina vrat in prehodov, da je omogočen enostaven prehod z berglami, ter pozornost pri izbiranju vrat, ki morajo biti lahka in oblikovana tako, da jih je mogoče odpreti z eno roko ali s senzorjem.

Neustrezne arhitekturne rešitve (odsotnost dvigala, klančine, ustreznih sanitarij v javnem prostoru, lokalih in restavracijah, javnih klopi ...) preprečujejo gibanje ljudem z oviranostmi tako v javnem kot tudi zasebnem prostoru. Čeprav bi bili ti ljudje sposobni opravljati še številne aktivnosti, so zaradi teh pomanjkljivosti socialno izključeni. Uporabiti morajo dražje ukrepe, kot sta pomoč na domu ali selitev v drugo stanovanje.

V Ljubljani so na pobudo SOAKO, nevladnih organizacij, stroke in mestne uprave sprejeli niz ukrepov, na podlagi katerih so osebe z oviranostmi, s tem pa tudi vsi meščani, veliko pridobili. Uredili so dostopnost do magistrata, nove javne sanitarije, dvigala, obnovili so tlake v mestnem središču, zagotovili dostopnejši javni prevoz. Ker je tako življenje oseb z oviranostmi bistveno olajšano, se je v Ljubljani povečalo število oseb na invalidskih vozičkih, ki obiščejo mestno središče.

Iskanje kompromisov

Pri zagotavljanju dostopnosti prostora velja načelo iskanja kompromisov. V praksi to pomeni, da se na primer zvočni semaforji, ki olajšajo gibanje slepim in slabovidnim, ovirajo pa naglušne, nadomestijo s sistemi, ki se aktivirajo, ko jih ljudje z okvaro vida potrebujejo (daljinski upravljavci so lahko na primer vgrajeni v belo palico). Druga kompromisna rešitev je zamenjava zvočnih semaforjev z vibrirajočimi. Podobno je treba iskati kompromise med zahtevami gibalno oviranih in slepih, saj moramo prvim zagotoviti neoviran prehod brez robov, višjih od dveh centimetrov, slepi pa za varno pot potrebujejo jasno ločitev ceste od pločnika z višino najmanj treh centimetrov. V tem primeru je skupno rešitev mogoče oblikovati z ustreznim postavljanjem taktilnih plošč, ki nadomeščajo višinsko ločitev, hkrati pa ne ovirajo poti vozičkom. Omenjeni sta le dve od mnogih navzkrižij, ki se pojavljajo ob oblikovanju dostopnih javnih prostorov med posameznimi skupinami uporabnikov.

Pot do glavnega vhoda prek trga označuje vodilna linija, ki pri orientaciji pomaga vsem, še posebej pa slepim in slabovidnim. © Andreja Albreht

Prostor, ki omogoča razumevanje

Opisani ukrepi v prostoru se danes ustrezno dopolnjujejo z uporabo novih komunikacijskih rešitev s pametnimi telefoni, GPS-sistemom ...

Načrtovanje prostora brez ovir bi moralo postati pravilo in ne izjema, razmišljanje o dostopnosti za vse ljudi pa del bontona in način obnašanja celotne družbe. Sašo Rink, ljubljanski mestni svetnik in vodja SOAKO, pravi, da se javni prostor v Sloveniji na področju urejanja prostora za gibalno ovirane počasi izboljšuje in da je neprimerno bolje urejen kot v Bruslju. Senzorno ovirani pa so pri nas iz obravnave praviloma popolnoma izključeni, zato se pripravlja ustrezen pravilnik, ki bo pravico do dostopnosti omogočil tudi senzorno oviranim. Rink negativno ocenjuje lansko zadnjo spremembo zakona o graditvi objektov, ki je brez razumne obrazložitve ukinila zahtevo, da se pri stavbah z več kot desetimi stanovanji zagotovijo neoviran dostop, vstop in uporaba za vsaj desetino stanovanj. Splošno rešitev predlaga v za malenkost večjih odprtinah in prehodih v vseh stanovanjih. Opaža, da upravni organi pri izdaji gradbenega oz. uporabnega dovoljenja ne preverjajo izvedenega objekta z vidika dostopnosti, marveč le, ali je projektant oz. investitor navedel, da projekt ustreza zakonskim zahtevam glede

dostopnosti, in že zgolj to zadostuje za izdajo dovoljenja. Ocenjuje, da je pri oblikovanju stavb storjenih največ napak, kar je delno tudi posledica stroškovne politike investitorja (na primer odsotnost dvigal, ozka vrata, majhne sanitarije ...). Rink iz lastnih izkušenj rešitev vidi v oblikovanju univerzalnega prostora. »Premalo se zavedamo pomembnosti dostopnega urejanja zasebnih domov in univerzalne gradnje ter posledic, ki jih imajo te na življenje posameznika. Vsi se staramo in v nekem trenutku lahko sleherna nepotrebna stopnica oziroma ovira v našem okolju postane nepremostljiva in nas prisili v menjavo našega doma – v skrajnem primeru tudi v dom za ostarele. Univerzalna oz. dostopna gradnja bi v takih primerih posamezniku omogočila najmanj nekajletno, če ne desetletno daljše bivanje v dotedanem okolju, pa tudi manjše življenjske stroške. Veliko starejših oz. oviranih si namreč raje plačuje oskrbo na domu kot pa selitev – posledica tega je manj razpoložljivih sredstev za življenje in velikokrat revščina. Cena, ki jo plačuje celotna družba zaradi slabo oblikovanega in nedostopnega prostora, je prevelika, da bi jo lahko spregledali. Tako materialna kot socialna. Komunikacija med vsemi ljudmi je nujen pogoj za zdravo družbo, v kateri ima vsakdo možnost uresničiti svoje želje in potrebe. Stopnja socialne interakcije se danes že zavrlo vse hitrejšega tempa življenje zmanjšuje, zato ne bi smeli postavljati še fizičnih ovir in tako še dodatno zmanjševati oziroma onemogočati komunikacije.« Vse več ljudi ima očala, bergle, voziček in belo palico, zato bi bilo prav, da se temu prilagodi tudi javni prostor. Prostor za vse pomeni predvsem to, da s prilagoditvami pridobimo vsi.

Kompromisi med slepimi in invalidi na vozičku

Urejanje arhitekturnega prostora in vzgoja družbe: elementi, ki jih potrebujejo slepi, ne smejo ovirati tistih na vozičku.

Ljubljana – Ob prenavljanju ožjega središča mesta, še posebno Slovenske ceste s skupnim prometnim prostorom, kjer lahko ob strani vsakdo opazi talne taktilne oznake za slepe in slabovidne, smo tri predstavnice invalidov povprašali, kako uporabne so zanje novosti.

Skupni prometni prostor ali shared space je vedno težaven, pravilo je, da je najšibkejši pešec, pravi Polona Car z zveze društev slepih in slabovidnih. Ugotavlja, da je za slepe in slabovidne kolesar večja težava kot avtobus, toda tudi avtobusi, ki so vse bolj tihi, so problematični. Na območju skupnega prostora je treba poskrbeti za nekatere oznake, prav tako je zelo pomembna vsa nadaljnja infrastruktura.

Slepi potrebujejo semaforje

»Zagovarjam rešitev, da bi tam, kjer naj bi prečkali cesto, postavili semaforje, sicer to ne bo delovalo. Kot slabovidna se bom ustavila pri semaforju in čakala na zvočni signal, samo ponoči, ko bo popolna tišina, si bom upala prečkati cesto brez signala. Če ni prometa, marsikje tudi oznake niso potrebne. Za nas to zahteva nekatere prilagoditve.« Sicer pa ugotavlja, da so nekatera mesta, denimo London, ki je velika metropola, popolnoma neurejena. Oznake sicer so, vendar so tako razmetane, da je orientacija zelo otežena. »V Ljubljani nam ne gre tako slabo, vendar to ni razlog, da ne bi česa še izboljšali, dela je še veliko,« pravi Carova. Ljubljana je že leta 2012 pripravila sistem varnih poti za slepe in slabovidne za središče mesta. Talni taktilni sistem s čepi in rebri, ki ga počasi uvajajo, je del varne poti in slepim in slabovidnim omogoča lažje gibanje, na Slovenski se skupaj s Čopovo končuje in se počasi dopolnjuje. Te oznake pa se ne pojavljajo od posamezne stavbe do druge, ampak so tam, kjer so nujne: »Na Slovenski boste opazili te oznake od določene stavbe, preko postaje ljubljanskega potniškega prometa, do določene stavbe, potem pa se spet prekinejo. Tam se počasi povezujejo. Ko gre slepi čez cesto, od ene oznake do druge, se mora poti naučiti. Od Pošte do Name, na primer, imate vozišče, kjer taktilnih oznak ne more biti. Ugotovili smo, da je to še tista razdalja, ki jo lahko slepi opravi po občutku, tako da pride na drugo stran ceste in tam poišče oznako. Drugi primer je recimo pot, kjer boste v vogalu stavbe videli čepasto polje, potem pa ni nič, ker se lahko slepi orientira po robu stavbe in tam oznake ne potrebuje.« Ugotavlja, da bo še nekaj časa trajalo, da se bo urejanje zaključilo. Ko bo sistem končan, pa bo od vsakega posameznika, od njegove volje in možnosti za vaje in urjenje odvisno, ali ga bo tudi usvojil. »Nikjer v svetu ni takšnega taktilnega sistema, da bi se postavili na čepce, dali palico v rebra in šli. Niti najboljši, japonski sistemi tega nimajo. Opazili boste različne taktilne elemente na različnih krajih, kjer so nujno potrebni. Med seboj pa se tudi razlikujejo, na primer sistem oznak v središču mesta je nekoliko drugačen od tistih, ki bodo, upamo, da čim prej, na avtobusnih in železniških postajah.« Carova opozarja, da je sicer ogromno neprilagojenih manjših lokacij, vsepovsod so napake, in marsikaj ni optimalno. »Dela je še veliko, ne bi pa bilo pošteno reči, da se nič ne dela. Za gibalno ovirane je sicer pomembno, da ni pragov, za slepe pa so nujne oznake, ki jih čutijo s palico ali podplati. Zagovarjamo rešitev, da so ti elementi v prostor umeščeni tako, da ne ovirajo gibalno oviranih. Po drugi strani je treba biti predviden, kjer se cestišča spuščajo, kajti tam se brez oznak slepi zgubi, ker nima nobene informacije iz okolja, ki bi ga opozorila, da je že na cestišču in sredi prometa. Tu je treba dosežati kompromise in poslušati drug drugega.« Če bomo težili k temu, da bo prostor odprt in dostopen za vse, na neki točki tudi taktilne oznake ne bi bile potrebne, opozarja Carova. »Če je površina za pešce urejena tako, kot mora biti, brez miz, košev, koles in ni zaparkirana, ne potrebujemo čepastega polja, ki nas opozori na oviro ali spremembo smeri. Tu gre tako za urejanje arhitekturnega prostora kot tudi za vzgojo družbe. Počasi se odpiramo in se razvijamo.«

Nemoteči barvni kontrasti

Sama potrebuje barvne kontraste in je prepričana, da se jih da v okolje vgraditi tako, da niso moteči; ne gre namreč vedno za fluorescentne barve, zato pa je treba k zavedanju spodbujati tudi načrtovalce urejanja prostora. »Najboljši kontrast zame je trava – asfalt, pa denimo svetlo siva in zelo temna stavba. Kongresni trg denimo ima veliko možnosti za orientacijo, hodim po eni ali drugi strani, kjer sta park ali pa univerza, po sredini grem zelo težko. Vidim veliko pozitivnega in sem vesela, da je do tega prišlo. Ko sem prišla leta 2003 študirat v Ljubljano, ni bilo o tem ne duha ne sluha, zdaj so površine za pešce širše in tudi smetnjaki se umikajo. Počasi bodo tudi lastniki lokalov umaknili moteče stole. Ko sem se sprehajala po Cankarjevem nabrežju in sem jih na to opozarjala, nisem od njih čutila upora. Gre za to, da ne vedo, nekdo jih pač mora na to opozoriti. Tega je ogromno, okolje je vsepovsod zaparkirano, našli bomo različne stvari. To zavedanje je proces.«

Odpravljenih veliko arhitekturnih ovir

Mirjam Kanalec iz društva paraplegikov ljubljanske pokrajine, ki je tudi članica sveta za odpravljanje arhitekturnih in komunikacijskih ovir pri mestni občini, je na vozičku že 32 let in pravi, da je bilo v preteklosti za gibalno ovirane mnogo slabše.

»Ne pretiravam, če rečem, da je Ljubljana do nas prijazno mesto. V zadnjem desetletju je bilo odpravljenih zelo veliko arhitekturnih ovir.« Tako je za precejšen del populacije, invalide na vozičku, ljudi, ki hodijo z berglami, pa tudi starejše, ki večinoma težje premagujejo stopnice, poenostavljeno gibanje po pločnikih in čez robnike: »Zelo malo je prehodov, ki ne bi imeli spuščениh robnikov, poskrbljeno je za dvigala, denimo v mestni hiši, izobraževalnih ustanovah in podobno.«. Po njenih besedah je še najmanj posluha pri javnih sanitarijah za invalide, ki so velik finančni zalogaj, včasih pa jih omejuje tudi prostor. Ugotavlja, da je mesto bolj poskrbelo za dostopnost javnih zgradb kot država. Ugotavlja, da je mesto bolj poskrbelo za dostopnost javnih zgradb kot država. Prav tako je za invalide na vozičku že zelo dostopen mestni potniški promet, pravi, da veliko sodelujejo pri tehničnem delu in vzgajanju voznikov, kako pristopiti k invalidu in mu pomagati. Kot ugotavlja, bi bilo sicer še marsikaj mogoče izboljšati, vendar volja in posluh v mestni upravi obstajata.

Gluhi – nevidni invalidi

Frida Planinc z zveze društev gluhih in naglušnih, ki je tudi članica omenjenega sveta pri občini, pravi, da gluhi nimajo težav z gibanjem, prosto se lahko sprehajajo po mestu, zelo pa pogrešajo zvok. »Ne slišimo motorja, ki se pelje mimo, ali kričanja in smeha otrok, za nas je povsod tišina. Na prvi pogled morda ne bi rekli, da smo invalidi, toda ko pridete v stik z nami, vidite, da so ovire zelo velike pri sporazumevanju. Predvsem gluhi smo nevidni invalidi, ki pa nujno potrebujemo tolmača, če hočemo sodelovati, komunicirati in pridobiti kakšne informacije.«

Gluhi imajo od leta 2002 priznan znakovni jezik, pripada jim pravica do tolmača v vseh javnih ustanovah pri urejanju katerikoli stvari. Poleg tega imajo priznan 30-urni vavčer na leto za zasebne potrebe, denimo frizerja in podobno. Vendar pa se v vsakdanjem življenju pojavljajo težave. Gledališča, na primer, so zanje večinoma nedostopna. »Če bi si želela ogledati predstavo, bi zraven morala imeti tolmača. Tolmač bi lahko stal na odru, delna rešitev bi lahko bili tudi podnapisi. Še boljša rešitev pa bi bile predstave posebej za gluhe.«

Gluhi imajo sicer priznано 70-odstotno telesno okvaro, ki pa jim žal ne daje nobenih posebnih ugodnosti, razen beneficirane delovne dobe, drugače so obravnavani kot slišišči, čeprav imamo velike ovire, razlaga Planinčeva. Poleg tega imajo različno stopnjo izgube sluha, od popolne gluhotе do lažje naglušnosti, nekateri so gluhi od rojstva, drugi so oglušeli pozneje.

Naglušni imajo drugačne težave, lahko komunicirajo tudi sami, če pridejo v večje ustanove, pa je včasih pomembno, da je tam vgrajena indukcijska zanka. Ob treh šolskih zavodih za gluhe v Sloveniji pogrešajo, da znakovni jezik, ki je materni jezik gluhih, še vedno ni priznan kot poseben predmet, kar želijo spremeniti. O potrebah gluhih in naglušnih moramo ozaveščati javnost, sklene

SAMOSTOJNO GIBANJE SLEPIH IN SLABOVIDNIH PO URBANEM PROSTORU

Objavljeno: 27. 11. 2014 ob 10:37

Talni taktilni vodilni sistem

Ljubljana - MMC RTV SLO

Na fotografiji je slepa oseba, ki se uči ravnati po talnih taktilnih oznakah. Na njegovi poti pa je postavljena ovira – kolo, ki ga mora obiti. Slika opozarja na to, da na talnih taktilnih površinah ne bi smelo biti ovir, saj lahko te slepega ali slabovidnega ogrožajo. Foto: ZDSSS

Zveza društev slepih in slabovidnih (ZDSSS) je v sodelovanju z Mestno občino Ljubljana (MOL) in Zavodom Dostop v četrtek, 21. novembra 2014, organizirala strokovni seminar o urejanju dostopnosti urbanega prostora za slepe in slabovidne s poudarkom na talnem taktilnem vodilnem sistemu (TTVS), ki slepim in slabovidnim omogoča varne poti po urbanem okolju. Na seminarju so predavatelji predstavili, kako z najmanj stroški najučinkoviteje rešiti problem dostopnosti in pri tem upoštevati tudi druge skupine ljudi s posebnimi potrebami.

Na fotografiji so štiri slepe osebe, stoječe druga poleg druge, nekoliko dlje stoji še ena oseba. Slepe osebe imajo bele palice in stojijo ob talnih taktilnih vodilnih oznakah ter se učijo njihove uporabe. Foto: ZDSSS

Samostojno gibanje v prostoru je za večino ljudi nekaj samoumevnega, za slepe in slabovidne pa je veliko večji izziv. V zadnjem času se v Sloveniji čedalje več pozornosti posveča izboljšanju dostopnosti do prostora in informacij za slepe in slabovidne. Vendar prilagajanje urbanega prostora ljudem z okvaro vida zahteva veliko strokovnega znanja. »TTVS nam omogoča samostojnejše gibanje po urbanem okolju, poleg tega pa ima še eno, zelo pomembno vlogo: vzbuja zavest, da v okolju živimo ljudje z različnimi potrebami, in opozarja, da smo med vami tudi slepi in slabovidni,« je v pozdravnem nagovoru dejal **Tomaž Wraber, predsednik ZDSSS**. Primerjal je tudi dostopnost Ljubljane z drugimi evropskimi mesti in ugotovil, da je naša prestolnica za slepe in slabovidne dostopnejša kot marsikatera druga, čeprav se marsikaj še vedno lahko izboljša in uredi. Na izboljšanje dostopnosti Ljubljane za invalide je ponosen tudi **župan Zoran Jankovič**. Ljubljana se je namreč v izboru za nagrado za dostopnost za osebe z oviranostmi leta 2012, ko je zmagal Salzburg, med 114 prijavljenimi mesti iz 23 držav EU uvrstila v finalno skupino osmih in prejela posebno priznanje za krepitev dostopnosti na področju prometa in z njim povezane infrastrukture. Dosedanje delo MOL-a pri odpravljanju arhitektonskih ovir v prostoru in izvedbo TTVS na območju Viča, Centra in Rudnika je orisala **Polona Artač**. »Vsaka od poti v mestnem središču je sicer zasnovana tako, da se navezuje na postajališča mestnega potniškega prometa. Avtobusna postajališča so vstopne točke, od koder naj bi bil omogočen ustrezen dostop do posameznih objektov in območij.« **Andreja Albreht iz Zavoda Dostop** pa je v uvodnem predavanju predstavila načelo **prostor za vse**. To izhaja iz univerzalnega pristopa k oblikovanju prostora, torej k načinu oblikovanja prostora, ki upošteva in vključuje najširši krog ljudi. Pojasnila je tudi temeljna načela talnega taktilnega vodilnega sistema.

Kaj je talni taktilni vodilni sistem (TTVS), njegovo načrtovanje in umeščanje v prostor

TTVS je sistem talnih oznak, ki omogoča slepim in slabovidnim varno pot po urbanem prostoru. Gre za kombinacijo obstoječih robov, po katerih se slepi in slabovidni orientirajo, to so na primer zidovi in robniki, in standardnih taktilnih oznak, se pravi plošč s čepki in rebri, ki te robove med seboj smiselno povezujejo v sklenjene poti. Osnovni gradniki TTVS-ja so čepaste in rebraste plošče. Čepaste plošče obveščajo o dogodkih na poti, na primer o bližini vhoda v stavbo ali postaje, in opozarjajo na spremembo smeri, rebraste plošče pa vodijo, usmerjajo in preusmerjajo. Pomembno je, »da so elementi kontrastne barve glede na okolico in da so vodilni elementi nekaj milimetrov višji od podlage,« je opozorila **Andreja Albreht**. Premišljeno načrtovan TTVS je zasnovan tako, da slepim omogoča preprosto orientacijo po prostoru, obenem pa ne ovira drugih uporabnikov, na primer gibalno oviranih na invalidskih vozičkih. TTVS je treba načrtovati s poglobljenim premislekom, saj je razlika med uporabnim in neuporabnim oziroma nevarnim zelo majhna. Vsakič sproti je treba proučiti, katera informacija bo slepemu koristila, in jo nato ustrezno podati. Pri tem je med drugim treba upoštevati obstoječa vodila in oznake, da stroški izvedbe po nepotrebem ne narastejo. »Načrti varnih poti, ki se skupaj z uporabniki izdelajo za posamezni kraj pred začetkom izvedbenih načrtov oziroma del, prispevajo h kakovosti rešitev, znižajo stroške, obenem pa so temelj za poznejše vzdrževanje, uporabo in tudi izobraževanje uporabnikov taktilnih oznak,« je v svojem predavanju poudarila **dr. Andreja Zapušek Černe iz Zavoda Dostop**, ki je predstavila Načrt varnih poti kot temelj učinkovitega urejanja dostopnosti mest. O tem, da načrtovanje taktilnih oznak zahteva veliko usklajevanja in prilagoditev med smernicami projektiranja in stanjem okolja, je spregovorila tudi **Petra Krištof iz podjetja Lineal, d. o. o., Maribor**, ki je sodelovala pri načrtovanju in izvedbi talnih taktilnih oznak v Mariboru: »Pomembna sta tako skrbno načrtovanje kot tudi skrbna izvedba.« Pravne podlage

za to področje so zato zelo potrebne, saj bi bile v pomoč načrtovalcem pa tudi izvajalcem, nadzoru in naročnikom. O primerih dobrih praks sodelovanja uporabnikov z občinami je na seminarju govoril **Igor Miljavec, predsednik Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Nova Gorica**, ki kot predsednik sveta NVO Severne Primorske ter član regijskega razvojnega sveta Severne Primorske aktivno sodeluje pri postopkih prilagajanja urbanega prostora v regiji. Spregovoril je o programu **Z roko v roki skupaj za varnost slepih in slabovidnih**, ki se izvaja s policijsko postajo Nova Gorica, pa tudi na državni ravni in je namenjen ozaveščanju slepih in slabovidnih o ravnanju na področju prometne varnosti, o programih dostopnosti turizma za vse in drugih.

Uporabe talnega taktilnega vodilnega sistema se je treba naučiti

Vsak slep ali slaboviden uporabnik TTVS-ja mora najprej dobro spoznati sistem in se naučiti temeljnih pravil. Sistem je sicer logičen in preprost, vendar je nekaj osnov vseeno treba poznati, saj so nekatere situacije označene tako, da jih slepi in slabovidni zgolj intuitivno ne morejo usvojiti. Osnove dela s slepimi in slabovidnimi je predstavil tiflopedagog **Peter Rot**, ki se je v svojem predavanju osredotočil na uporabo bele palice v prometu. Podrobno je predstavil namen in način uporabe bele palice v prometu, spregovoril pa je tudi o splošnih načelih, ki jih je treba pri tem upoštevati, in na pomen prilagajanja pločnikov, križišč in preostalih površin, ki jih uporabljajo ljudje z okvaro vida.

Pomen TTVS-ja za slepe in slabovidne

Z vpeljavo TTVS-ja lahko slepim in slabovidnim omogočimo dostop do javnih ustanov, postaj javnega potniškega prometa in drugih pomembnejših območij ter objektov v javni rabi, s tem pa posredno vplivamo tudi na njihovo vključevanje v družbo. Zato da bi bil TTVS uporaben in učinkovit, je izjemno pomembno, da so upoštevana osnovna pravila, saj lahko nekatere na prvi pogled zanemarljive podrobnosti slepemu sporočajo napačne informacije. TTVS mora biti pravilno zasnovan, in sicer tako, da slepim in slabovidnim omogoča preprosto orientacijo po prostoru, pri tem pa ne ovira drugih uporabnikov. Za samostojno in varno gibanje slepih in slabovidnih v urbanem okolju pa je bistvenega pomena, da so taktilne oznake smiselni del celotnega taktilnega vodilnega sistema, torej morajo biti med seboj povezane. Nujno je tudi redno vzdrževanje taktilnih oznak in seveda celotnih pešpoti. Pomembno pa je tudi, da bi bil TTVS standardiziran in poenoten na ravni celotne države.

**DOSTOPNOST GRAJENEGA OKOLJA, INFORMACIJ IN PREVOZOV -
zabeležka ogleda avtobusne proge št. 2, ki pelje iz Solkana v Šempeter (Vrtojbo)**

V okviru projekta Občina po meri invalidov, poglavje ,4.9 Javni transport, javni prevozi za prevoz invalidov na vozičkih' iz Akcijskega načrta za izboljšanje in uresničevanje enakih možnosti invalidov v mestni občini Nova Gorica za obdobje 2012 do 2015, smo se **dne 29. 6. 2012 ob 9.00 uri** na glavni avtobusni postaji v Novi Gorici sestali:

- g. Stanko Lisjak – Komunala Nova Gorica,
- g. Danilo Branko Bajc – predstavnik Društva paraplegikov severne Primorske (DPSP), g. Marko Komic – predstavnik Avriga,
- g. Matej Živec – predstavnik MONG,
- g. Valter Adamič - predsednik Medobčinskega društva invalidov Goriške (MDIG),
- g. Igor Uršič – predstavnik občine Šempeter – Vrtojba, ki se nam je pridružil v Šempetru,
- Iris Pahor – strok. sodelavka, MDI Goriške.

Namen srečanja je bil ogled avtobusne proge št. 2, ki poteka od Solkana do Šempetra (Vrtojbe). Predlogu so se, poleg ostalih, prijazno odzvali na podjetju Avrigo – Družbi za avtobusni promet in turizem, d.d., ki so za ogled proge odstopili prazen avtobus, prilagojen za invalide na vozičkih. Z avtobusom smo se prisotni, razen g. Adamiča, ki se je opravičil, odpeljali z glavne avtobusne postaje v N. Gorici in si ogledali vsa postajališča proge št. 2, dodatno pa še del proge št. 1, ki vključuje še Prvomajsko ulico ter ocenili ustrezno dostopnost posameznih postaj. Invalidom težje dostopna postajališča smo fotografirali.

Najprej smo se z avtobusom odpeljali proti Šempetru, kjer se nam je pridružil g. Igor Uršič in nadaljevali pot proti Vrtojbi. Prvo postajališče, ki smo si ga ogledali, je Vrtojba Bife (v smeri Vrtojbe):

Št.	Ime postaje	Stanje
1.	Vrtojba Bife	v smeri proti Mirnu je dostopna
2.	Vrtojba Cerkev	V smeri proti Mirnu dostopna
3.	Dom upokojencev Vrtojba	previsoki robniki za prehod s postaje, težava bo po besedah g. Uršiča rešena ob skorajšnjem popravilu križišča
4.	Obračališče Vrtojba	postaja nima pločnika, iz robnika prehod na zelenico
5.	Vrtojba Most	prenizek pločnik
6.	Vrtojba Cerkev (pri NKBM)	dostopna
7.	Vrtojba Bife	v smeri proti Šempetru je prenizek pločnik (8 cm)
8.	Vrtojba Podlaze	postaja nima pločnika, linija samo v času šole 2 x dnevno
9.	Iskra proti Šempetru	v obe smeri sta postaji dostopni
10.	Pošta Šempeter	dostopna
11.	Šempeter Trg	dostopna
12.	Šempeter Bolnišnica	dostopna
13.	Podmark	dostopna
14.	Rožna dolina MMP	postaja dostopna, čakalnica ima stopnico – potrebna klančina, priporočena širina 1 m
15.	Primex	močno okrušen robnik
16.	Rožna dolina	ni klančine na pločnik – onemogočen dostop na postajo
17.	Grčna (pri borovemu gozdičku)	dostopna

18.	Mestno avtobusno postajališče	v obe smeri dostopno
19.	Glasbena šola	v smeri proti bazenu ni pločnika, dostop na zelenico
20.	Cankarjeva	v smeri proti Lavričevi tlakovano s ploščami in osmicami, kar zelo otežuje vožnjo z vozički
21.	Lavričeva	v smeri proti krožišču dostopna
22.	Solkan Hermelika	dostopna
23.	Solkan Market	dostopna
24.	Solkan Trg	postaja je na cesti, kar ni varno
25.	Obračališče Solkan	ni klančine na postajni pločnik
26.	Solkan Trg	v smeri N. Gorice je postaja na cesti in torej brez robnika, ni varna
27.	Solkan Market	proti N. Gorici dostopna
28.	Lavričeva	v smeri proti Cankarjevi dostopna, a zaparkirana
29.	OŠ Milojke Štrukelj	tu bi bilo treba uvesti novo avtobusno postajo!
30.	Cankarjeva	v smeri proti bazenu tlakovana s ploščami in osmicami, kar zelo otežuje vožnjo z vozički
31.	Glasbena šola	na strani stadiona postaja ni označena ne s tablo, ne s talnimi oznakami, ob strani ceste na celotni dolžini parkirani avtomobili
32.	Glavna avtobusna postaja	- dostop na postajo skozi park je onemogočen zaradi visokega robnika, prehod proti javnemu stranišču in prometni pisarni je začasno neustrezno in nestrokovno urejen z razpadajočim nasutim betonom - dostopnost glavne avtobusne postaje je še posebej pomembna zaradi edinega javnega stranišča v mestu, prirejenega za invalide (smiselno bi bilo, da bi bilo javno stranišče odprto tudi ob sobotah, nedeljah in praznikih) - na sami postaji je proti prometnemu uradu s strani Kidričeve precej strma začasna klančina

Medobčinsko društvo invalidov Goriške naj Avrigu predlaga izvajalca, ki bi, v primeru potrebe – glede na predvideno dobavo novih avtobusov - izvedel montažo klančin v 2 preostala avtobusa.

Ogled smo zaključili ob 11.50. Zabeležko napisala Iris Pahor.

Gradivo pripravili: **mag. Valter Adamič** (koordinatorski projekt OPMI), **Igor Miljavec** (predsednik Sveta za invalide Mestne občine Nova Gorica) v sodelovanju z Oddelkom za družbene dejavnosti Mestne občine Nova Gorica.

Pri zbiranju gradiva za pripravo tega gradiva so sodelovale tudi invalidske organizacije, ki delujejo na območju Mestne občine Nova Gorica. Poročilo je bilo obravnavano in dopolnjeno na redni seji koordinacije vseh invalidskih organizacij, v sredo, 13. aprila 2016. (Na seji so bili prisotni Društvo Paraplegikov Severne Primorske, Društvo Gluhih in naglušnih Severne Primorske; Društvo vojnih invalidov Severne Primorske, Društvo civilnih invalidov vojn Primorske, Medobčinsko društvo invalidov Goriške, Društvo za cerebralno paralizo SONČEK – Nova Gorica, Društvo SOŽITJE Nova Gorica. Podružnica Severne Primorske Združenja skleroza Multipla).